ה פליס ימין חייב 2

וחייב

שימות הרי זה תולדת שוחט לפי כך אם העלה ד אחת בארץ
... עד שמת חייב משום חונק ולא עד שימות אלא כ...
בו כסלע בין סנפיריו חייב שהרי אינו יכול לחיות הושיט יד
למעי הבהמה ו... עובר שבמעיה חייב ב' רמש ב'
שהן פרין ורבין מזכר ונקבה או נהויין מן העפר כגון הפרעושים
ההורג אותן חייב כהורג בהמה וחיה אבל רמשים שהויתן מן
הגללים ומן הפירות שהבאישו וכיוצא בהן כגון תולעים שבבשר
ותולעים שבתוך הקטניות ההורגן פטור ג' המפלה כליו
בשבת ממולל את הכנים וזורקן ומותר להרוג את הכנים בשבת
מפני שהן מן הזיעה ד' חיה ורמש שהן נשכין וממיתין
ודאי כגון זבוב שבמצרים וצירעה שבנינוה ועקרב שבחדייב
ונחש שבארץ ישראל וכלב שוטה בכל מקום מותר להורגן בשבת
משיראו ושאר כל המזיקין אם היו רצין אחריו מותר להורגן
ואם היו יושבין במקומן או בורחין מלפניו אסור להורגן ואם
דרסן לפי תומו בשעת הילוכו והרגן מותר ה' המפשיט מן
העור כדי לעשות קמיע חייב וכן המעבד מן העור כדי לעשות
קמיע חייב ואחד המעבד ואחד המולח שהמליחה מין עיבוד
היא ואין עיבוד באוכלין וכן המוחק מן העור כדי לעשות קמיע
חייב ואי זה הוא מוחק זה המעביר שיער או הצמר מעל העור
אחר מיתה עד שיחליק פני העור ו' המפרק הכסוסטוס
מעל הקלף הרי זה תולדות מפשיט וחייב הדורס על העור ברגלו
עד שיתקשה או המרככו בידו ומושכו ומשוה אותו כדרך ש
שהרצענין עושין הרי זה תולדות מעבד וחייב המורט נוצה
מעוף אבל הרי זה תולדות מוחק וחייב ... פירו
שהוא או שעוה או זפת וכיוצא בהן ... עצמו ... בית רין

יב משום מוחק׳ וכן השף בידו על העור המתוח
תורים חייב משום מוחק ז̈ המחתך מן העור
עשית קמיע חייב והוא שיתכוון למדת ארכו ומדת רחבו
תוך בכוונה הוא שהיא מלאכה׳ אבל אם חיתך דרך הפסד
או בלא כוונה למדתו אלא כמתעסק או כמשחק הרי זה פטור׳
והקוטם את הכנף הרי זה תולדות מחתך וחייב׳ וכן המגרר
ראשי כרונסות שלארז חייב משום מחתך׳ וכן כל חתיכה
שיחתך חרש העץ מן העצים או חרש מתכת מן המתכות
חייב משום מחתך׳ הנוטל קיסם שלעץ מלפניו וקטמו לחצות
בו שנין או לפתוח בו את הדלת חייב ח̈ כל דבר שהוא
ראוי למאכל בהמה כגון תבן ועשבים לחין והוצין וכיוצא
בהן מותר לקטום אותן בשבת מפני שאין בהן תיקון כלים ומותר
לקטום עצי בשמים להריח בהן אעפ שהן קשין ויבשים ומפשח
מהן כל שירצה בין שפישח עץ גדול בין שפישח עץ קטן׳
ט̈ הכותב שתי אותות חייב׳ והמוחק על מנת לכתוב שתי
אותות במקום המחק חייב׳ הכותב אות אחת גדולה כשתים
פטור׳ מחק אות אחת גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתי אותות
חייב׳ כתב אות אחת והשלים בה את הספר חייב הכותב על
מנת לקלקל העור חייב שאין חיובו על מקום הכתב אלא על
הכתב׳ אבל המוחק על מנת לקלקל פטור׳ נפלה דיו על גבי ספר
ומחק אותה נפלה שעוה על גבי הפינקס ומחק אותה אם יש
במקומה כדי לכתוב שתי אותות חייב י̈ הכותב אות
כפולה והיא שם אחד כגון דד תתגג חייב׳ והכותב בכל כתב
[...]לשון חייב׳ ואפלו משני סמיונות׳ הכותב אות אחת סמוך
הכתב׳ ... מתכוין לכתוב חות וכתב שני זיינין

וכן כל כיוצא בזה משאר אותיות. הכותב אות אחת בארץ
ואות אחת בקורה שהרי אין נהגין זה עם זה או שכתב שתי
אותיות בשני דפי פינקס ואין נהגין זה עם זה פטור. כתבן
בשני כותלי זוית או בשני דפי פינקס והן נהגין זה עם זה חייב.
יא לקח גויל ומוצא בו וכתב עליו אות אחת במדינה
זו והלך באותו היום וכתב אות שניה במדינה אחרת במגילה
אחרת חייב שבזמן שמקרבן נהגין זה עם זה ואין מחוסרין
מעשה לקריבתן יב הכותב אות אחת אע״פ שקורין
ממנה תיבה שלימה. פטור כיצד כגון שכתב מים והכל קורין
אותה מעשר או שכתבה במקום מנין שהרי היא כמו שכתב
ארבעים הרי זה פטור המגיה אות אחת ועשה אותה שתים
כגון שחלק גג החית ונעשית שני זיינין חייב וכן כל כיוצא בזה.
יג הכותב בשמאלו או לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו
פטור. אטר שכתב בימינו שהיא לו כשמאל כל אדם פטור.
ואם כתב בשמאלו חייב. והשולט בשתי ידיו בשוה וכתב
בין בימינו בין בשמאלו חייב. קטן אוחז בקולמוס וגדול אוחז
בידו וכותב חייב. גדול אוחז בקולמוס וקטן אוחז בידו וכותב
פטור יד אין הכותב חייב עד שיכתוב בדבר הרושם
ועומד כגון דיו ושחור וסקרא וקומוס וקלקנתוס וכיוצא בהן
ויכתוב על דבר שמתקיים הכתב עליו כגון עור וקלף ונייר ועץ
וכיוצא בהן. אבל הכותב בדבר שאין רישומו עומד כגון
משקין ומי פירות או שכתב בדיו וכיוצא בו על עלי ירקות
ועל כל דבר שאינו עומד פטור אינו חייב עד שיכתוב בדבר
העומד על דבר העומד וכן אין המוחק חייב עד שימחוק
העומד מעל דבר העומד. טו הכ׳ עצמו בית דין

מפני שהוא עור אע״פ שהמימות בשרו מעבירות הכתב לאחר
זמן הרי זה דומה לכתב שנמחק אבל המשרט על בבשרו
צורת הכתב פטור׳ המקרע על העור כתבנית הכתב חייב
משום כותב׳ הרושם על העור כתבנית כתב פטור ׃ יז
המעביר דיו על גבי סקרא חייב שתים אחת משום כותב
ואחת משום מוחק העביר דיו על גבי דיו וסקרא על גבי סקרא
או סקרא על גבי דיו פטור ׃ יח רושם תולדות כותב הוא׳
כיצד הרושם רשמים וצורות בכותל ובשטר וכיוצא בהן כדרך
שהציירין רושמין הרי זה חייב משום כותב׳ וכן המוחק את
הרשום לתקן הרי זה תולדות מוחק וחייב ׃ יח המשרטט
כדי לכתוב שתי אותיות תחת אותו שרטוט חייב׳ וחרשי העצים
שמעבירין חוט של סקרא על גבי הקורה כדי שינסור בשוה׳
הרי זה תולדות משרטט וכן הגבלים שעושין כן באבנים כדי
שיפצל האבן בשוה ואחד המשרטט בצבע או בלא צבע הרי
זה חייב׃

פרק שנים עשר

המבעיר כל שהוא חייב׳
והוא שיהיה צריך לאפר אבל אם הבעיר דרך השחתה פטור מפני
שהוא מקלקל׳ והמבעיר גדישו של חבירו או השורף דירתו
חייב אע״פ שהוא משחית מפני שכוונתו להינקם משונאו והרי
נתקררה דעתו ושככה חמתו ונעשה כקורע על מתו או בחמתו
שהוא חייב׳ וכחובל בחבירו בשעת מריבה שכל אלו מתקנין הן
אצל יצרן הרע וכן המדליק את הנר או את העצים בין להתחמם
בין להאיר הרי זה חייב׳ המחמם את הברזל כדי לצרפו במים
[illegible] עיר וחייב ׃ ב המכבה כל שהוא חייב׳
[illegible]יו ואחד המכבה את הגחלת של עץ׳ אבל

המכבה גחלת שלמתכת פטור ואם נתכוון לצרף חייב שכן
לוטשי הברזל עושין מחמימין את הברזל עד שייעשה גחלת
ומכבין אותו במים כדי לחסמו וזה הוא לצרף שהעושה אותו
דבר חייב והוא תולדות המכבה ומותר לכבות גחלת שלמתכת
ברשות הרבים כדי שלא יוזקו בה רבים הנותן שמן לתוך הנר
הדלוק חייב משום מבעיר והמסתפק מן השמן שבנר חייב
משום מכבה ג דליקה שנפלה בשבת המכבה אותה
מפני איבוד הממון חייב שאין איבוד הממון דוחה שבת לא
איבוד נפשות לפי כך יצאו בני אדם כדי שלא ימותו ויניחו
האש תלהט ואפלו שורפת כל המדינה כולה ד ומותר
לעשות מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנין כדי שלא
תעבור הדליקה ואפלו כלי חרש חדשים מלאים מים עושין
מהן מחיצה אעפ שודאי מתבקעין ומכבין שגרם כיבוי מותר
וכופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחוז בקורה ה
תיבה שידה ומגדל שאחז בהן האור מביא עורי גדיי
וכיוצא בו מדברים שאין האור מלהטת אותן ופורשן על ש
הקצה שעדיין לא נשרף כדי שלא תעבור לו האש ו
טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואם כבתה
כבתה וכן ספר תורה שאחז בו האור פושטו וקורא בו ואם
כבה כבה ונותן מים מן הצד שעדיין לא נתלית בו האור ואם
כבתה כבתה שבת נר דלוק על גבי הטבלה נוער את הטבלה
והוא נופל ואם כבה כבה אבל אם הניחו מבערב אעפ שכבה
אסור לטלטלו נכרי שבא לכבות אין אומרין לו כבה ולא תכבה
מפני שאין שביתתו עלינו אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו
והוא שיהיה עושה על דעת אביו אבל מדעת עצמו בית דין

מצווין להפרישו ובדליקה התירו לומר כל המכבה אינו
מפסיד ח. ההוצאה מרשות לרשות מלאכה
מאבות המלאכות היא ואע״פ שדבר זה עם כל גופי תורה מפי
משה מסיני נאמרו הרי הוא אומר בתורה איש ואשה אל
יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא
הא למדת שההבאה מלאכה קורא אותה וכן למדו מפי הש
השמועה שהמעביר ברשות הרבים מתחלת ארבע לסוף
ארבע הרי הוא כמוציא מרשות לרשות וחייב ט
אין המוציא מרשות לרשות חייב עד שיוציא כשיעור
המועיל מרשות היחיד לרשות הרבים או מרשות הרבים
לרשות היחיד ויעקור מרשות זו ויניח ברשות שנייה אבל
אם עקר ולא הניח או הניח ולא עקר או שהוציא פחות מכשי׳
עד פטור וכן במעביר מתחלת ארבע לסוף ארבע ברשות
הרבים אינו חייב עד שיעקור בשיעור מצד זו ויניחו בצד
האחרת י הזורק מרשות לרשות או המושיט הרי
זה תולדות המוציא וחייב וכן המושיט או הזורק מתחלת
ארבע לסוף ארבע הרי זה תולדות המוציא וחייב והזורק
כלאחר יד פטור יא המוציא מקצת החפץ מרשות
משתי רשויות אלו לרשות שנייה פטור עד שיוציא את כל
החפץ כולו מרשות זו לרשות זו קופה שהיא מלאה חפצים
אפלו מליאה חרדל והוציא רובה מרשות זו לרשות זו פטור
עד שיוציא את כל הקופה וכן כל הדומה לזה שהכלי משים
כל שיש בו כחפץ אחד המוציא בין בימינו בין בשמאלו בין
בתוך חיקו או שיצא במעות צרורין לו בסדינו חייב מפני
שהוציא כדרך המוציאין וכן המוציא על כתיפו חייב אע״פ

ואף כל העושה דבר שאין מלאכתו ליעשות בכך נקרא כלאחר יד

שהמשוי למעלה מעשרה טפחים ברשות הרבים שכן היה משא
בני קהת במשכן למעלה מעשרה שנ' בכתף ישאו וכל המלאכות
ממשכן לומדין אותן יב אבל המוציא לאחר ידו בפיו
ובמרפקו באזנו ובשערו ובכיס שתפור בבגדו ופי הכיס למטה
בין בגד לבגד בפי בגדו במנעלו ובסנדלו פטור שלא הוציא כדרך
המוציאין יג המוציא משוי על ראשו אם היה משוי כבד
כגון שק מלא או תיבה ומגדל וכיוצא בהן שהוא משים על ראשו
ותופש בידו חייב שכן דרך המוציאין ונמצא כמוציא על כתיפו
או בידו אבל אם לקח חפץ קל כגון שהניח בגד או סכין או ספר על
ראשו והוציאו והוא אינו אוחז בידו הרי זה פטור שלא הוציא
כדרך המוציאין שאין דרך רוב העולם להוציא החפצין מונחין על
ראשיהן המעביר חפץ מתחלת ארבע לסוף ארבע ברשות הרבים
אע"פ שהעבירו למעלה מראשו חייב יד מותר לאדם
לטלטל ברשות הרבים בתוך ארבע אמות על ארבע אמות שהוא
עומד בצירן ויש לו לטלטל בכל המרובע הזה ובאמה שלו מודדין
לו ואם היה ננס באיבריו נותנין לו ארבע אמות בבינונית שלכל אדם
ומפי הקבלה אמרו שזה שנ' בתורה שבו איש תחתיו שלא לטלטל
חוץ למרובע זה אלא במרובע זה שהוא כמדת אורך האדם כשיפשוט
ידיו ורגליו בו בלבד יש לו לטלטל טו היו שנים מקצת ארבע אמות
שלזה לתוך ארבע אמות שלזה מביאין ואוכלין באמצע ובלבד שלא
יוציא זה מתוך שלו לתוך שלחבירו ואם היו שלשה והאמצעי מובלע
בנתים הוא מותר עמהן והן מותרין עמו ושנים החיצונים אסורין זה
עם זה יו לפי כך מותר לאדם לעקור חפץ מרשות הרבים
וליתנו לחבירו שעמו בתוך ארבע אמות וכן חבירו לחבירו האחר
שבצירו אפלו הן מאה אע"פ שהחפץ הולך כמה מילין בשבת מותר

מפני שכל אחד מהן לא טלטל אלא בתוך ארבע שלו.
הואיל ויש לו לאדם לטלטל בכל המרובע שהוא ארבע אמות
על ארבע אמות נמצא מטלטל באורך אלכסונו שלמרובע זה
חמש אמות ושלשה חמשי אמה לפיכך אין המעביר או הזורק
ברשות הרבים חייב עד שיעביר חוץ לחמש אמות ושלשה
חומשי אמה ובכל מקום שאמרנו מתחלת ארבע לסוף ארבע
או המעביר ארבע אמות חייב הוא מתחלת האלכסון שלארבע
אמות עד סופו ואם העביר פחות מזה פטור נמצא
כאן שלש מדות כיצד העוקר חפץ מרשות הרבים ממקום זה
והניחו במקום אחר ברשות הרבים אם היה בין שני המקומות
עד ארבע אמות הרי זה מותר. היה ביניהן יתר עלארבע אמות
ועדיין הן בתוך חמש אמות ושלשה חומשי א' פטור. היה
ביניהן חמש אמות ושלשה חומשי אמה בשוה הרי זה חייב
שהרי העביר החפץ חוץ לאלכסונו שלמרובע.

פרק שלשה עשר

אין המוציא מרשות
לרשות או המעביר ברשות הרבים חוץ לארבע אמות חייב עד
שיעקור מעל גבי מקום שיש בו ארבעה טפחים עלארבעה טפחים
או יתר ויניח עלגבי מקום שיש בו ארבעה על ארבעה ב
ידו שלאדם חשובה לו כארבעה על ארבעה לפיכך אם עקר החפץ
מיד אדם העומד ברשות זו והניחו ביד אדם אחר העומד ברשות
שנייה חייב. וכן אם היה עומד באחת משתי רשויות אלו ופשט ידו
לרשות שנייה ועקר החפץ ממנה או מיד אדם העומד בה והחזיר
ידו אליו חייב ואע"פ שלא הניח החפץ במקום שהוא עומד בו הואיל
והוא בידו הרי הוא כמונח בא"ץ ג היה אוכל ויצא מרשות

קטן הרי הוא כארץ והתולש ממנו חייב ⁘ כל זרע
שצירתו מצמחת אותו כגון אספסתא וסלקא הזורעו בשגגה
חייב שתי חטאות אחת מפני שהוא קוצר ואחת מפני שהוא
נוטע וכן הזומר והוא צריך לעצים חייב משום קוצר ומשום
נוטע גבשושית שלעפר שעלו בה עשבים הגביהה מעל הארץ
והניחה עלגבי יתידות חייב משום תולש היתה מונחת עלגבי יתידות
והניחה על הארץ חייב משום זורע תאנים שיבשו באביהן וכן
אילן שיבשו פירותיו בו התולש מהן בשבת חייב אעפ שהן כעקורין
לענין טומאה ⁘ התולש עולשין והמדדר זרדין אם
לאכילה שיעורו כגרוגרת ואם לבהמה שיעורו כמלוא פי גדי
ואם להסקה שיעורו כדי לבשל ביצה המעמר אוכלים שיעורו
כגרוגרת ואם עימר לבהמה שיעורו כמלוא פי גדי ואם להסקה
שיעורו כדי לבשל ביצה וביצה האמורה בכל מקום היא ביצה
בינונית שלתרנגלין וכל מקום שנאמר כדי לבשל ביצה הוא
כדי לבשל כגרוגרת מביצה וגרוגרת אחד משלשה בביצה ואין
עימור אלא בגידולי קרקע המקבץ דבילה ועשה ממנה עגול
או שניקב תאנים והכניס החבל בהן עד שנתקבצו גוף אחד הרי
זה תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה ⁘ הדש
כגרוגרת חייב ואין דישה אלא בגידולי קרקע והמפרק הרי
הוא תולדות הדש החולב את הבהמה חייב מפני שהוא מפרק
וכן החובל בחי שיש לו עור חייב משום מפרק והוא שיהיה
צריך לדם שיצא מן החבורה אבל אם נתכוון להזיק בלבד
פטור מפני שהוא מקלקל ואינו חייב עד שיהיה בדם או בחלב
שהוציא כגרוגרת ⁘ בד״א בחובל בבהמה וחיה וכיוצא
בהן אבל החובל בחבירו אעפ להזיק שנתכוון חייב מפני נחת

רוחו שהרי נתקררה דעתו ושככה חמתו והרי הוא כמתקן
שאינו צריך לדם שהוציא ממנו חייב ח שמונה
שרצים האמורים בתורה הן שיש להן עורות לענין שבת
כמו חיה ובהמה ועוף אבל שאר שקצים ורמשים אין להן
עור לפי כך החובל בהן פטור ואחד החובל בבהמה חיה ועוף
או בשמונה שרצים ועשה חבורה ויצא הדם או שנצרר הדם
אעפ שלא יצא חייב ט הסוחט את הפירות חייב
משום מפרק ואינו חייב עד שיהיה המשקין שסחט כגרוגרת
ואין חייבין מן התורה אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד
ומותר לסחוט אשכול של ענבים לתוך האוכל שהמשקה
הבא לאוכל אוכל הוא ונמצא כמפריק אוכל מאוכל אבל אם
סחט לכלי שאין בו אוכל הרי זה דורך וחייב והחולב לתוך
האוכל או היונק בפיו פטור ואינו חייב עד שיחלוב לתוך
הכלי י הזורה או הבורר כגרוגרת חייב והמרקד
הרי הוא תולדות הבורר וכן המסנן שמרים מתוך המשקין
הרי זה תולדות בורר או תולדות מרקד וחייב שהזורה והבורר
והמרקד דומין ענייניהם זה לזה ומפני מה מנו אותן בשלשה
שכל מלאכה שהיתה במשכן מונין אותה בפני עצמה
יא הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני
אוכלין ובירר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב בקנון או
בתמחוי פטור ואם בירר בידו לאכול לאלתר מותר
יב והבורר פסולת מתוך האוכל ואפילו בידו חייב והבורר
תורמוסין מתוך פסולת שלהן חייב מפני שהפסולת שלהן
ממתקת אותן כשישלקו עמה ונמצא כבורר פסולת מתוך
אוכל חייב יג הבורר אוכל מתוך פסולת בידו להניחו

אפלו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב׳ היו לפניו שני מיני
אוכלין מעורבין בורר אחד מאחד ומניח לאכול מיד ואם
בירר והניח לאחר זמן אפלו לבו ביום כגון שבירר בשחרית
לאכול בין הערבים חייב יד המשמר יין או שמן או
מים וכן שאר המשקין בכלי שמרת שלהן חייב והוא שישמר
כגרוגרת׳ אבל מסננין יין שאין בו שמרים או מים צלולין בסדין
בסודרין ובקפיפה מצרית כדי שיהא צלול ביותר׳ ונותנין מים
על גבי שמרים בשביל שיצלו ונותנין ביצה טרופה למסננת
שלחרדל כדי שיצלול והחרדל שלשו מערב שבת למחר ממחו
בין בידו בין בכלי ונותן יין מגיתו כל זמן שהוא תוסס טורף חבית
בשמריה ונותן לתוך הסודרין שעדיין לא נפרשו השמרים
מן היין יפה יפה וכל היין כגוף אחד וכן החרדל ומן כיוצא בו׳
טו הטוחן כגרוגרת חייב׳ וכל השוחק תבלין וסמנין במ
במכתשת הרי זה טוחן וחייב׳ המחתך ירק תלוש הרי זה תולדות
טוחן׳ וכן הנוסר עצים ליהנות בנסורת שלהן או ששף לשון שכ
שלמתכת חייב משישוף כל שהוא׳ אבל המחתך עצים אינו חייב
עד שירקק מהן כדי לבשל כגרוגרת מביצה׳ והמרקד כגרוגרת
חייב טז הלש כגרוגרת חייב׳ והמגבל את העפר הרי זה
תולדות לש וכמה שיעורו כדי לעשות פי כור שלצורפי זהב ואין
גבול באפר ולא בחול הגס ולא במורסן ולא בכיוצא בו׳ והנותן זרע
שומשמין או זרע פשתן וכיוצא בהן במים חייב משום לש
מפני שהן מתערבין ונתלין זה בזה׳

פרק תשיעי

האופה כגרוגרת חייב׳ אחד האופה
את הפת או המבשל את המאכל או את הסמנין או המחמם את

המים הכל מעין אחד הוא׳ שיעור המחמם את המים כדי
לרחוץ בהן אבר קטן ושיעור מבשל סמנין כדי שיהיו ראוין
לדבר שמבשלין אותן לו ב̈ הנותן ביצה בצד המיחם
בשביל שתתגלגל ונתגלגלה חייב שהמבשל בתולדות האור
כמבשל באור עצמה וכן המריח בחמין מליח הישן או קוליס
האספנין והוא דג רך ביותר הרי זה חייב׳ שהדחתן בחמין
זה הוא גמר בישולן וכן כל כיוצא בהן ג̈ המפקיע
את הביצה בבגד חם או בחול ובאבק דרכים שהן חמין מפני
השמש אע״פ שנצלית פטור שאין תולדות חמה כתולדות
האש אבל גזרו עליהן מפני תולדות האור וכן המבשל בחמי
טבריה וכיוצא בהן פטור׳ המבשל על האור דבר שהיה
מבושל כל צורכו או דבר שאינו צריך בישול כלל פטור׳
ד̈ אחד נתן את האור ואחד נתן את העצים ואחר
נתן את הקדירה ואחר נתן את המים ואחר נתן את הבשר
ואחר נתן את התבלין ובא אחר והגיס כולם חייבין משום
מבשל שכל אחד עושה דבר מצורכי הבישול הרי זה מבשל׳
אבל אם שפת אחד הקדירה תחלה ובא אחר ונתן את המים
ובא אחר ונתן את הבשר ובא אחר ונתן את התבלים ובא אחר
ונתן את האור ובא אחר ונתן עצים על האור ובא אחר והגיס
שנים האחרונים בלבד חייבין משום מבשל ה̈ הניח
בשר על גבי גחלים אם נצלה בו כגרוגרת אפלו בשנים שלשה
מקומות חייב׳ לא נצלה בו כגרוגרת אבל נתבשל כולו חצי
בישול חייב׳ נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור עד שיהפך
ויתבשל חצי בישול משני צדדין׳ שכח והדביק פת בתנור
בשבת ונזכר מותר לו לרדותה קודם שתיאפה ויבוא לידי

אכה ו̇ המתיך אחד ממיני מתכות כל שהוא או
מחממ את המתכת עד שתיעשה גחלת הרי זה תולדות
מבשל וכן הממסמס את הדונג או את החלב או את הזפת והכופר
והגפרית וכיוצא בהן הרי זה תולדות מבשל וכן המבשל כלי
אדמה עד שייעשה חרש חייב משום מבשל כללו שלדבר בין
שריפה גוף קשה באש בין שהקשה גוף רך הרי זה חייב משום
מבשל ז̇ הגוזז צמר או שיער בין מן הבהמה בין מן
החיה בין מן החי בין מן המת אפלו מן השלח שלהן חייב
וכמה שיעורו כדי לטוות ממנו חוט שאורכו כרוחב הסיט
כפול וכמה רוחב הסיט כדי למתוח מן בהן שליד עד האצבע
הראשונה כשיפתח ביניהן בכל כוחו והוא קרוב לשני שלישי
זרת התולש כנף מן העוף הרי זה תולדות גוזז הטווה את
הצמר מן החי פטור שאין דרך גזיזה בכך ואין דרך ניפוץ
בכך ואין דרך טוויה בכך ח̇ הנוטל צפרניו או שערו
או שפמו או זקנו הרי זה תולדות גוזז וחייב והוא שיטול בכלי
אבל אם נטלן בידו בין לו בין לאחר פטור וכן החותך יבולת
מגופו בין ביד בין בכלי פטור בין לו בין לאחר ומותר להדרוך
יבולת במקדש ביד אבל לא בכלי ואם היתה יבישה חותכה אף
בכלי ועובר ט̇ הנוטל שערו בכלי כמה יטול ויהיה חייב
שתי שערות ואם ליקט לבנות מתוך שחורות אפלו אחת חייב
י̇ צפורן שפירש רובה וציצין שלעור שפירש רובן
אם פירשו כלפי מעלה ומצערות אותו מותר ליטול אותן בידו
אבל לא בכלי ואם נטלן בכלי פטור ואם אינן מצערות אותו
אפלו בידו אסור ואם לא פירש רובן אפלו מצערות אותו אסור
ליטלן בידו ואם נטלן בכלי חייב י̇א המלבן את הצמר

או את הפשתן או את השני וכן כל כיוצא בהן ממה שדרכו
להתלבן חייב ושיעורו כדי לטוות ממנו חוט אחד ארך
כמלוא רוחב הסיט בכפל שהוא אורך ארבעה טפחים והמכבס
בגדים הרי הוא תולדת מלבן וחייב הסוחט את הבגד עד
שיוציא המים שבו הרי זה מכבס וחייב שהסחיטה מצרכי
כיבוס היא כמו שהניפוץ מצרכי שני ואין מחייב בס'
בשיעור והוא הדין לעור שאין חייבין על סחיטתו יב
המנפץ את הצמר או את הפשתן או את השני וכיוצא
בהן חייב ושיעורו כדי לטוות ממנו חוט אחד אורכו
ארבעה טפחים והמנפץ את הגידין עד שיעשו כצמר
כדי לטוות אותן הרי זה תולדת מנפץ וחייב יג
הצובע חוט שאורכו ארבעה טפחים או דבר שאפשר לטוות
ממנו חוט כזה חייב ואין הצובע חייב עד שיהיה הצבע
המתקיים אבל צבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק
או ששר על גבי ברזל או נחשת וצבען פטור שהרי אתה
מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום וכל שאין מלאכתו מתקיימת
בשבת פטור יד העושה עין הצבע הרי זה תולדת
צובע וחייב כיצד כגון שנתן קלקנתוס לתוך מי עפצא
שנעשה הכל שחור או שנתן אסטיס לתוך מי כרכום שנעשה
הכל ירוק וכן כל כיוצא בזה וכמה שיעורו כדי לצבוע בו
חוט שאורכו ארבעה טפחים טו הטווה אורך
ארבעה טפחים מכל דבר הנטוה חייב אחד הטווה את הצמר
או את הפשתן או את השיער או הנוצה או הגידין וכן כל כיוצא
בהן העושה את הלבד הרי זה תולדת טווה וחייב והוא
שילבד דבר שאפשר לטוות ממנו אורך ארבעה טפחים
בעובי בינוני

מן
קו'
ומשוה
בשער

עליון וקושר התחתו' נשמטה לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמטו רוב
הרגל מותר להחזיר הרצועה למקומן ובלבד שלא יקשור.

ה̈ העניבה מותרת לפי שאינה מתחלפת בקשירה לפי' החבל
שנפסק מקבץ שני קצותיו ועונב עליו משיחה ועונב עניבה.

ו̈ מותר לקשור קשר שאינו של קיימא לדבר מצוה כגון שיקשור
למדוד שיעור משיעורי התורה נימת כנור שנפסקה קושרין אותה
במקדש אבל לא במדינה ולא יקשור נימה לכתחלה ואפילו במקדש.

ז̈ כל קשר שחייבין על קושרו כך חייבין על התירו וכל
קשר שהקושר אותו פטור כך המתיר אותו פטור וכל קשר שמותר
לקושרו כך מותר להתירו.

ח̈ הפותל חבלים מן ההוצין
ומן החלף או מחוט צמר או מחוט פשתן או חוטי שיער וכיוצא
בהן הרי זה תולדות קושר וחייב ושיעורו כדי שיעמוד החבל
בפתילתו בלא קשירה שנמצאת מלאכתו מתקיימת וכן המפריד
את הפתיל הרי זה תולדות מתיר וחייב והוא שלא יתכוון לקלקל
בלבד ושיעורו כשיעור הפותל.

ט̈ התופר שתי תפירות חייב
והוא שיקשר ראשי החוט מיכאן ומיכאן כדי שתעמוד התפירה
ולא תישמט אבל אם תפר יתר על שתי התפירות אע"פ שלא קשר
חייב שהרי מתקיימת התפירה והמותח חוט של תפירה בשבת
חייב מפני שהוא מצורכי התפירה.

י̈ הקורע כדי לתפור
שתי תפירות על מנת לתפור שתי תפירות חייב. אבל הקורע
להפסיד פטור מפני שהוא מקלקל הקורע בחמתו או על מת שהוא
חייב לקרוע עליו חייב מפני שמישב את דעתו בדבר זה וינוח יצרו
והואיל וחמתו שוככת בדבר זה הרי הוא כמתקן וחייב והפותח
בית הצואר בשבת חייב.

יא̈ המדבק ניירות או עורות בקולן
של סופרים וכיוצא בהן הרי זה תולדות תופר וחייב וכן המפרק

ניירות דבוקים או עורות דבוקין ולא נתכוון לקלקל בלבד הרי ז
תולדות קורע יב הבונה כל שהוא חייב המשווה פני
הקרקע בבית כגון שהשפיל התל או מילא גאי הרי זה בונה וחייב
אחד נתן את האבן ואחד נתן את הטיט הנותן את הטיט חייב
ובנדבך העליון אפלו העלה את האבן והניחה על גבי הטיט חייב
שהרי אין מניחין עליה טיט והבונה על גבי כלים פטור יג
העושה אהל קבוע הרי זה תולדות בונה וחייב וכן העושה
כלי אדמה כגון תנור וחבית קודם שיישרפו הרי זה תולדות בונה
וחייב וכן המגבן את הגבינה הרי זה תולדות בונה ואינו חייב עד
שיגבן כגרוגרת המכניס יד הקורדום בחור העץ שלו הרי זה
תולדות בונה וכן כל כיוצא בו וכן כל התוקע עץ בעץ בין שתקע
במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד הרי זה תולדות בונה
וחייב יד העושה נקב כל שהוא בלול של תרנגולין כדי
שייכנס להן האור חייב משום בונה המחזיר דלת של בור ושל דות
ושל ציר חייב משום בונה טו הסותר כל שהוא חייב
והוא שיסתור על מנת לבנות אבל אם סתר דרך השחתה פטור
הסותר אהל קבוע או שפירק עץ תקוע הרי זה תולדות סותר וחייב
והוא שיתכוון לתקן טז המכה בפטיש הכייה אחת חייב
וכל העושה דבר שהוא גמר מלאכה הרי זה תולדות מכה בפטיש
וחייב כיצד הצר המנפח בכלי זכוכית והצר בכלי צורה אפלו מקצת
הצורה והמגרר כל שהוא והעושה נקב כל שהוא בין בעץ בין
בבנין בין במתכת בין בכלים הרי זה תולדות מכה בפטיש וחייב
וכל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אין חייבין על עשייתו
יז המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה כדרך
שהרופאין עושין שהן מתכוונין ברפואה להרחיב פי המכה הרי

אדם מהט שליד השלימה ליטול בה את הקוץ אבל אם ניטלה קצה
הנקוב שלה או הקצה החד אין מטלטלין אותה ואם היתה גולם ועדיין
לא ניקבה מותר לטלטלה   ט   כל כלי שמקפיד עליו שמא יפחתו
דמיו כגון כלים המוקצין לסחורה וכלים היקרים ביותר שמקפיד
עליהן שמא יפסדו אסור לטלטלן בשבת וזה הוא הנקרא מוקצה
מחמת חסרון כיס כגון המסר הגדול ויתד שלמחרשה וסכין שלשוחט
וסכין שלטבחים והרב. שלאשכפים ות״י׳ החרשים וקורנס הבשמים
וכיוצא בהן   י   כל כלי שהוקצה מחמת האיסור אסור
לטלטלו כגון נר שהדליקו בו בשבת והמנורה שהיה הנר עליה
ושלחן שהיו עליו מעות אעפ שכבה הנר או שנפלו המעות אסור
לטלטלן שכל כלי שהיה אסור לטלטלו בין השמשות נאסר לטלטלו
כל השבת כולה אעפ שהלך דבר שגרם לו האיסור אבל כלי המוקצה
מחמת מיאוס כגון נר ישן שלנפט וכלי הצואה וכיוצא בהן מותר
לטלטלן בשבת אם הוצ׳ להן   יא   כל הכלים הניטלין
בשבת שנתפרקו דלתותיהן כגון דלתות תבה ומגדל בין שנתפרקו
בשבת בין שנתפרקו קודם השבת מותר לטלטל אותן דלתות
וכן כל הכלים הניטלין בשבת שנשברו בין קודם השבת בין ב
בשבת שבריהן ניטלין והוא שיהיו עושין מעין מלאכתן כיצד
שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית׳ שברי זכוכית לכסות
בהן את פי הפך וכן כל כיוצא בזה׳ אבל אם אין השברים ראויין
למלאכה כלל אסור לטלטלן   יב   כל כסויי הכלים ניטלין
בשבת והוא שיש תורת כלי עליהן היה כלי מחובר לקרקע כגון
חבית הטמונה בארץ אם יש לכסוי שלה בית אחיזה מטלטלין
אותו ואם לאו אין מטלטלין אותו וכן כסוי הקרקעות כגון בורות:

תרגום
במעצד
ידי
נגר
בחציצא

והריחיין אין מטלטלין כסויי שלהן אלא אם כן יש לו בית אחיזה
כסוי התנור אעפ שאין לו בית אחיזה מותר לטלטלו יג
שני דברים אחד אסור לטלטלו ואחד מותר והן סמוכין זה
לזה או זה על זה או זה בזה ובזמן שיטלטל אחד יטלטל השני אם
היה צריך לדבר שמותר לטלטלו מטלטלו ואעפ שדבר האסור
מיטלטל עמו ואם היה צריך לטלטל דבר האסור לא יטלטלנו באותו
דבר המותר יד כיצד פגה שהיתה טמונה בתבן והדלה
על גבי הגחלים תותבן בכוש או בכרכר ונוטלן אעפ שהתבן והגחלים
ננערים בשעת נטילה וכן לפת או צנונות שהיו טמונים בעפר ומקצת
העלין מגולין שומטן בשבת בעלה שלהן ואעפ שהעפר ננער אבל
אם היה ככר או תינוק על גבי האבן או הקורה לא יטלטל האבן
או הקורה בככר או בתינוק שיש עליה וכן כל כיוצא בזה
טו נוטל אדם את בנו שיש לו געגועין עליו והאבן בידו אבל
לא דינר שאם יפול הדינר יטלנו האב בידו כלכלה שהיתה נקובה
וסתם נקב שלה באבן מותר לטלטלה שהרי האבן נעשית כדופן
היתה הכלכלה מליאה פירות והאבן בתוך הפירות אם היו הפירות
רטובין כגון ענבים ותותים נוטל אותה כמות שהיא שאם ינער
הפירות ייטנפו בעפר ובמקום הפסד לא גזרו יו חבית
ששכח אבן על פיה מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות
מגביהה למקום אחר והאבן עליה ומטה על צדה שם והאבן נופלת
וכן השוכח מעות על הכר וצריך לכר נוער את הכר והן נופלות
ואם צריך למקום הכר נוטל את הכר והמעות עליו אבל אם הניח
המעות מבערב על הכר או הניח האבן על פי החבית הרי אלו אסור
לטלטלן ואפלו ניטלו המעות והאבן שהרי נעשו בסיס לדבר האסור

יז האבן שבקרויה אם ממ׳ לאין בה ואינה נופלת הרי
היא כמקצת הקרויה ומותר למלאת בה ואם לאו אין ממלאין בה׳
בגד שעל הקנה שומטו מן הקנה׃ יח פירות שאסור לאוכלן
כגון פירות שאינן מעושרין אפלו הן חייבין במעשר מדברי׳הם
או מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו או תרומה טמאה או מעשר
שני והקד״ש שלא נפדו כהלכתן אסור לטלטלן אבל הדמאי הואיל
ודאוי לעניים וכן מעשר שני והקד״ש שפדיין אעפ״ שלא נתן החומש
מותר לטלטלן יט מטלטל ישר׳ התרומה אעפ״ שאינה
ראויה לו ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה או עם החולין אם הטהו׳
היו שניהם בכלי אחד בר״א בשהיתה הטמ״אה למטה והיו פירות
המתטנפין בקרקע שאם ינער אותן ייפסדו אבל אם היו אגוזים
ושקדים וכיוצא בהן נוער הכלי ונוטל הטהורה או החולין ומניח
הטמאה ואם היה צריך למקום הכלי בין שהטהורה למעלה בין
שהיתה למטה מטלטל הכל כאחד כ מרבך שלאבנים
שהשב עליו מבעוד יום אם למדום מותר לישב עליהן למחר ואם
לאו אסור׳ הדיות שלדקל שגדרן לעצים ונמלך עליהן מערב שבת
לישיבה מותרין לטלטלן וכן אם ישב עליהן מערב שבת מותר
לטלטלן כא הקש שעל המטה לא ינענענו בידו אבל
מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה מותר לטלטלו וכן אם היה
עליו כר או סדין וכיוצא בהן מנענעו בידו שהרי נעשה כמי
שישב עליו מבעוד יום המכניס קופה שלעפר לביתו אם ייחד
לו קרן זוית מערב שבת מטלטלו בשבת ועושה בו כל צרכיו׃
כב אסור לבטל כלי מהכינו מפני שהוא כסותר כיצד
לא יתן כלי תחת הנר בשבת לקבל את השמן הנוטף שהשמן שבנר

אסור לטלטלו ובשיפול לכלי אחר ייאסר טלטול הכלי שהיה מותר
וכן כל כיוצא בזה׳ לפי כך אין נותנין כלי תחת התורנגולת לקבל
ביצתה אבל כופה הוא הכלי עליה וכן כופה הכלי על כל דבר
שאסור לטלטלו שהרי לא ביטלו שאם יחפוץ יטלנו כג
נותנין כלי תחת הדלף ואם נתמלא הכלי שופך ושונה ואינו
נמנע והוא שיהיה הדלף ראוי לרחיצה אבל אם אינו ראוי אינו
נותן ואם נתן מותר לטלטלו במים המאוסין שבו שאין עושין
גרף של רעי לכתחלה כד חבית של טבל שנשברה מביא
כלי ומניח תחתיה הואיל ואם עבר ותיקנו הרי הוא כמתוקן ונותנין
כלי תחת הנר לקבל ניצוצות מפני שאין בהן ממש ומותר לטלטל
הכלי׳ קורה שנשברה אין סומכין אותה בספסל או בארוכות
המטה אלא אם כן היו רווחים וכל זמן שיחפוץ יטלם כדי שלא
יבטל כלי מהכינו ופורשין מחצלות על גבי אבנים בשבת או
על גבי כוורת דבורים בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הג׳
הגשמים ובלבד שלא יתכוין לצוד שהרי נוטלה בכל עת שירצה
וכופין את הסל בשבת לפני האפרוחין בשביל שיעלו עליו וירדו
שהרי מותר לטלטלו כשירדו מעליו וכן כל כיוצא בזה׳
כה בהמה שנפלה לבור או לאמת המים אם יכול לתן
לה פרנסה במקומה מפרנסין אותה עד מוצאי שבת ואם
לאו מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה ואם עלתה עלתה
אע״פ שביטל כלי מהכינו שהרי משליכו לבור לתוך המים׳
מפני צער בעלי חיים לא גזרו ואסור להעלותה בידו׳ וכן אין
עוקרין בהמה חיה ועוף בחצר אבל דוחין אותן עד שיכנסו׳
ומדדין עגלים וסייחים׳ תורנגולת שברחה אין מדדין אותה

מפני שהיא נשמטת מן היד ונמצא' אגפיה נתלשין אבל רוחין אותה
עד שתיכנס'

פרק ששה ועשרים

כל כלי האורג והכלים וקנים שלו מותר לטלטלן ככלי שמלאכתו לאיסור חוץ מכובד העליון וכובד התחתון לפי שאינן ניטלין מפני שהן תקוע' וכן העמודים שלאורג אסור לטלטלן שמא יתקן הגומות שלהן וש' ושאר כלי האורג מותרין

ב מכבדות שלתמרה וכיוצא בהן שמכבדין בהן הקרקע הרי הן ככלי שמלאכתו להתר שהרי מותר לכבד בשבת' לבינים שנשארו מן הבנין הרי הן ככלי שמ' שמלאכתו להתר מפני שראויין להסב עליהן שהרי שפין אותן ומתקנין אותן ואם צבר אותם הרי הקצם ואסור לטלטלם'

ג חרש קטנה מותר לטלטלה אפלו ברשות הרבים הואיל וראויה היא בחצר לכסות בה פי כלי קטן' מגופת חבית שנתכתתה היא ושבריה מותר לטלטלה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלה' כלי שנתרועע לא יתלוש ממנו חרש לכסות או לסמוך בו

ד מותר להכניס לבית הכסא שלש אבנים מקורזלות לקנח בהן וכמה שיעורן כמלוא היד אבל אדמה שהיא קרובה להתפרך אסור לטלטלה לקנח בה ומותר להעלות האבנים לגג לקנח בהן ירדו עליהן גשמים ונשתקעו בטיט אם רישומן ניכר מותר לטלטלן' אבן שיש עליה טינוף שראוי לקינוח היא מותר לטלטלה ואפלו היא גדולה

ה היו לפניו צרור וחרש מקנח בצרור ואם היה החרש מאגני כלים מקנח בחרש' היה לפניו צרור ועשבים אם היו עשבים רכים מקנח בהן ואם לאו מקנח בצרור

ו׳ שירי מחצלת שבלו הרי הן ככלי שמלאכתו להתר
מפני שראויין לכסות בהן הטינוף אבל שירי בגדים שאין בהן שלש
על שלש אסור לטלטלן שאינן ראויין לא לעניים ולא לעשירים ש
שברי תנור מותר לטלטלן והרי הן ככל הכלים שמלאכתן להתר
כירה שנשמטה אחת מירכותיה אסור לטלטלה שמא יתקע
ז׳ סולם שלעלייה אסור לטלטלו שאין עליו תורת כלי
ושלשובך מותר להטותו אבל לא יוליכו משובך לשובך שלא יט׳
יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לצוד קנה שמוסקין בו ה
הזתים אם יש עליו תורת כלי הרי הוא ככלי שמלאכתו להתר
קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו אם יש תורת כלי
עליו הרי הוא ככלי שמלאכתו להתר ח׳ דלת שהיה
לה ציר אעפ׳ שאין לה עתה ציר שהכינה לסתום בה מקום מקצה
והיא נגררת שנוטלין אותה וסותמין בה וכן הדקים שסותמין בהן
הפרצה וכן מחצלת הנגררת בזמן שקשורין ותלויין בכותל סותמין
בהן ואם לאו אין נועלין בהן ואם היו גבוהין מעל הארץ נועלין
בהן ט׳ דלת שהיא לוח אחד ששומטין ונועלין בה אם
לא היה לה למטה כן כמו אסקופה שמוכיח עליה שהיא כלי
לנעילה אין נועלין בה וכן נגר שיש בראשו קלוקטרא שמוכחת
עליו שהוא כלי מוכן לנעילה ואינו קורה בשאר הקורות נועלין
בו בשבת י׳ נגר שאין בראשו קלוצטרא אם היה קשור
ותלוי בדלת נועלין בו וכן אם ניטל ואגודו עמו אבל אם היה
אגודו קבוע בדלת והיה הנגר נשמט כמו קורה ומניחין אותו בזוית
והוזרין ונועלין בו בעת שרוצין הרי זה אסור לנעול בו שאין
עליו תורת כלי ואינו אגור ואין בו אגד להוכיח עליו יא׳

מנורה שלחליות בין גדולה בין קטנה אין מטלטלין אותה
שמא יחזירה בשבת היו בה חדקים והיא נראית כבעלת חליות
אסהיתה גדולה הניטלת בשתי ידים אסור לטלטלה היתה קטנה
מזו מותר לטלטלה · יב · מנעל שעל גבי האמום שומטין
אותו בשבת · מכבש שלבעלי בתים מתירין אבל לא כובשין · ושל
ושלכובסין לא יגע בו מפני שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס וכן
גזזי צמר אין מטלטלין אותן מפני שהוא מקפיד עליהן לפי כך
אם יחדן לתשמיש מותרין והשלחין מותרין לטלטלן בין היו
שלבעל הבית או שלאומן מפני שאין מקפיד עליהן · יג ·
כל דבר מטונף כגון ראי וקיא וצואה וכיוצא בהן אם היו
בחצר שיושבין בה מותר להוציאן לאשפה או לבית הכסא וזה
הוא הנקרא גרף שלרעי ואם היו בחצר אחרת כופין עליהן כלי
כדי שלא יצא הקטן ויתלכלך בהן · רוק שעל הקרקע דורכו לפי
תומו והולך · ומטלטלין כנונא מפני אפרו אעפ שיש עליו שברי
כלים עצים מפני שהוא כגרף שלרעי ואין עושין גרף שלראי
לכתחלה בשבת אבל אם נעשה מאליו או שעברו ועשהו מוציאין
אותו · יד · שמן שיוצא מתחת הקורה · שלבית הבד
בשבת וכן תמרים ושקדים המוכנין לסחורה מותר לאוכלין
בשבת ואפלו אוצר שלתבואה או תבואה צבורה מותר להסתפק
ממנה בשבת שאין שם אוכל שהוא מוקצה בשבת כלל אלא הכל
מוכן הוא חוץ מגרוגרות וצמוקים שבמוקצה בזמן שמיבשין
אותן הואיל ומסריחות בנתיים ואינן ראוין לאכילה הריהן
אסורין בשבת משום מוקצה · חבית שנתגלגלה ואבטיח שנשבר
אעפ שאינן ראוין לאכילה נוטלין ומניחין במקום המוצנע · ש

כיוצא בו קמיע שאינו מומחה אע״פ שאין יוצאין בו מטלטלין
אותו׳ מותר השמן שבנר ושבקערה שהדליקו בהן באותה שבת
אסור להסתפק ממנו באותה שבת מפני שהוא מוקצה מחמת
איסור   טו׳   אוצר שלתבואה או שלכדי יין אע״פ שמותר
להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה כגון
שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש וכיצד מפנין
אותו כל אחד ואחד ממלא ארבע או חמש קופות עד שגומרין
ולא יכבדו קרקעיתו שלאוצר כמו שביארנו אלא נכנס ויוצא
בו ונעשה שביל ברגלין בכניסתו וביציאתו   יז׳   כל שהוא
ראוי למאכל בהמה חיה ועוף המצויין מטלטלין אותו בשבת כיצד
מטלטלין את התורמוס היבש מפני שהוא מאכל לעזים אבל לא
את הלח׳ את החצב מפני שהוא מאכל לצבאים׳ את החרדל מפני
שהוא מאכל ליונים׳ את העצמות מפני שהוא מאכל לכלבים׳
וכן כל הקליפין והגלעינין הראויין למאכל בהמה מטלטלין אותן
ושאינן ראויין אוכל את האוכל וזורקן לאחוריו ואסור לטלטלן׳
ומטלטלין בשר תפוח מפני שהוא מאכל לחיה׳ ומטלטלין בשר
חי בין תפל בין מלוח מפני שראוי לאדם וכן דג מליח אבל
התפל אסור לטלטלו   יח׳   אין מטלטלין שברי זכוכית
אע״פ שהן מאכל לנעמיות ולא חבילי זמורות אע״פ שהן מאכל
לפילים ולא את הלוף אע״פ שהוא מאכל לעורבים מפני שאין אלו
וכיוצא בהן מצויין אצל רוב בני אדם   יט׳   חבילי קש
וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין
אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן׳ חבילי סיאה ואזוב וקורנית
אם הכניסן לעצים אין מסתפק מהן בשבת למאכל בהמה׳

מסתפק מהן וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני תבלין
יט אין גורפין מאכל מלפני הפטם בין באיבוס שבכלי
בין באיבוס שלקרקע ואין מסלקין לצדדין מפני הראי גזירה
שמא ישוה גומות ונוטלין מלפני החמור ומניחין לפני השור אבל
אין נוטלין מלפני השור ומניחין לפני החמור מפני שהמאכל
שלפני השור מטונף ברירו ואינו ראוי למאכל בהמה אחרת וכן
עלין שריחן רע ומאוס ואין הבהמה אוכלתן אסור לטלטלן לפי
כך תלי שנרגים אסור לטלטלן ושלבשר מותר וכן כל כיוצא בא׳
כ אע״פ שאסור לטלטל את המת בשבת סכין אותו
ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיזו בו אבר ושומטין את הכר מתחתיו
כדי שיהיה מוטל על החול בשביל שימתין ומביאין כלי מיקר
וכלי מתכות ומניחין לו על כריסו כדי שלא תפוח ופוקקין את
נקביו שלא יכנס בהן הרוח וקושרין את הלחי לא שיעלה אלא
שלא יוסיף ואין מעמצין את עיניו בשבת כא מת
המוטל בחמה מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו וכן אם נפלה
הדליקה בחצר שיש בה מת יניח עליו ככר או תינוק ואם אין שם
לא ככר ולא תינוק מצילין אותו מפני הדליקה מכל מקום שמא
יבוא לכבות מפני שהוא בהול על מתו שלא ישרף ולא התירו
לטלטל בככר או בתינוק אלא למת בלבד מפני שאדם בהול על
מתו כב היה מוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו
או שלא רצו להזיזו ממקומו באין שני בני אדם ויושבין משני
צדדיו חם להם מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא
מטתו ויושב עליה חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורש
עלגביו וזה מביא מחצלת ופורש עלגביו זה זוקף מטתו והולך

ונשמט
לו וזה זוקף מטתו והולך לו ונמצאת מחיצה העשויה מאיליה
שהרי מחצלת זה ומחצלת זה גגיהן סמוכות זו לזו ושני קצותיהן
על הקרקע משני צידיה המת כג מת שהסריח בבית
ונמצא מתבזה בין החיים וגם מתבזים ממנו מותר להוציאו
לכרמלית גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה
שהוא לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ואם היה להם מקום
אחר לצאת לו אין מוציאין אותו אלא מניחין אותו במקומו
ויוצאין הם׳

פרק שבעה ועשרים

היוצא חוץ
לתחום המדינה בשבת לוקה שנ׳ אל יצא איש ממקומו ביום
השביעי מקום זה הוא תחום העיר ולא נתנה תורה שיעור
לתחום זה אבל חכמים העתיקו שתחום זה הוא חוץ לשנים
עשר מיל כנגד מחנה ישראל כך אמר להם משה רבינו לא
תצאו חוץ למחנה ומדברי סופרים שלא יצא אדם חוץ לעיר
אלא עד אלפים אמה אבל חוץ לאלפים אמה אסור שאלפים
הוא מגרש העיר ב נמצאת למד שמותר לאדם
בשבת להלך את כל העיר כולה אפלו היתה כנינוה בין שהיתה
מוקפת חומה בין שלא היתה מוקפת וכן מותר לו להלך חוץ
לעיר אלפים אמה לכל רוח מרובעת כטבלה מרובעת כדי
שיהיה נשכר את הזויות ואם יצא חוץ לאלפים מכין אותו מכת
מרדות עד שנים עשר מיל אבל אם יצא והרחיק מן העיר יתר
על שנים עשר מיל אפלו אמה אחת לוקה מן התורה ג
המהלך חוץ לתחום למעלה מעשרה טפחים כגון שקפץ על גבי

עמודים שגבוהן עשרה ואין בכל אחד מהן ארבעה על ארבעה
הרי זה ספק אם יש תחומין למעלה מעשרה אבל אם הלך על
מקום שיש בו ארבעה על ארבעה הרי זה כמהלך על הארץ
ויש איסור תחומין שם ג מי ששבת בדיר שבמדבר
או בסהר או במערה וכיוצא בהן מרשות היחיד מהלך את כולה
והוצה לה אלפים אמה לכל רוח בריבוע וכן השובת בבקעה
אפילו היה ישן בשעה שנכנס השבת שלא קנה שביתה יש לו
לו להלך ממקומו אלפים אמה אמה לכל רוח בריבוע היה מהלך
בבקעה ואינו יודע תחום השבת מהלך אלפים פסיעות בינוניות
וזהו תחום השבת ה המהלך אלפים אמה שיש
לו להלך ושלמה מדתו בתוך העיר או סהר או מערה או בתוך
המדינה אינו מהלך אלא עד סוף מדתו ואין אומרין הואיל וכלתה
מדתו בתוך רשות היחיד מהלך את כולה כדרך בשכלתה מדתו
במקצת העיר או במקצת המערה אבל אם היתה אותה רשות
היחיד מובלעת בתוך אלפים אמה שלו תיחשב לו כל אותה
הרשות כארבע אמות ומשלימין לו את השאר ו כיצד
הרי שהיה אלף אמה ממקום שביתתו או מחוץ לעיר עד מדינה
מאלף אמה
או מערה שיש באורכה אלף אמה או פחות מהלך את כל המדינה
ומהלך
או המערה שפגע בה ויוצא לה אלף אמה פחות ארבע אמות
אבל אם היה במדינה או במערה שפגע בה בתוך מדתו אלף אמה
ואמה אינו מהלך בה אלא אלף אמה בלבד שהוא תשלום אלפים
שיש לו ז מי שכלתה מדתו בחצי העיר אע״פ שאינו
מהלך אלא עד סוף מדתו מותר לטלטל בכל העיר על ידי זריקה
וכן מי ששבת בבקעה והקיפוה גוים מחיצה בשבת אינו מהלך

בה אלא אלפים אמה לכל רוח אעפ שהוא בתוך המחיצה ומותר
לו לטלטל בכל המחיצה על ידי זריקה אם הקיפוה לשם דירה׳
מי שהיה בא בדרך ליכנס למדינה בין שהיה בא ח
בים בין שהיה בא במדבר אם נכנס בתוך אלפים אמה קרוב
לעיר קודם שיכנס השבת אעפ שלא הגיע למדינה אלא בשבת
הרי זה יכנס ויהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח׳
היה בא למדינה וישן בדרך ולא נעור אלא בשבת ט
וכשנעור מצא עצמו בתוך התחום הרי זה יכנס לה ויהלך את
כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח מפני שדעתו היתה להלך
למדינה זו ולפי כך קנה שביתה עם בני המדינה כמותן שהרי
נכנס עמהן בתחום י מי שיצא חוץ לתחום אפלו אמה
אחת לא יכנס שארבע אמות שיש לו לאדם תחלתן ממקום
שהוא עומד בו לפי כך כיון שיצא חוץ מתחומו אמה או יתר
ישב במקומו ואין לו להלך אלא בתוך ארבע אמות מעמידת
רגליו ולחוץ וכן מי שהחשיך חוץ לתחום המדינה אפלו אמה
אחת הרי זה לא יכנס לה אלא יהלך ממקום שנכנס עליו השבת
והוא עומד בו אלפים אמה בלבד ואם כלתה מדתו במקצת העיר
מהלך עד סוף מדתו כמו שאמרנו היתה רגלו אחת בתוך התחום
ורגלו אחת חוץ לתחום הרי זה יכנס יא מי שיצא חוץ
לתחום שלא לדעתו כגון שהוציאוהו גוים או רוח רעה או ששגג
ויצא אין לו אלא ארבע אמות׳ חזר לדעתו אין לו אלא ארבע
אמות יהא דינו כאילו לא יצא ואם נתנוהו ברשות היחיד כגון
שנתנוהו גוים בדיר וסהר ומערה או בעיר אחרת יש לו להלך את
כולה [illegible] אם יצא לאחר מאלו בשגגה ונזכר והוא בתוכו מהלך

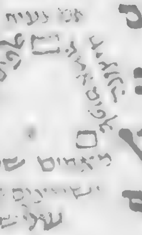
את כולו יב יצא חוץ לתחום לדעת אעפ שחזר שלא
לדעת כגון שהחזירוהו גוים או רוח רעה אין לו אלא ארבע אמות
וכן אם יצא חוץ לתחום לדעת אעפ שהוא בתוך רשות היחיד
כגון דיר וסהר אין לו אלא ארבע אמות המפרש בים הגדול
אעפ שהוא חוץ לתחום בשבת בו מהלך את כל הספינה כולה
ומטלטל בכולה יג מי שיצא חוץ לתחום שלא לדעת
והוקף במחיצה בשבת יש לו להלך כל אותה המחיצה והוא שלא
תהיה יתר על אלפים אמה ואם היה תחום שיצא ממנו מובלע
מקצתו בתוך המחיצה שנעשית שלא לדעתו הואיל ויש לו להלך
את כל המחיצה הרי זה נכנס לתחומו וכיון שנכנס הרי הוא כאי
לא יצא יד כל מי שאין לו לזוז ממקומו אלא בתוך
ארבע אמות אם נצרך לנקביו הרי זה יוצא ומרחיק ונפנה
והוזר למקומו ואם נכנס למקצת תחום שיצא ממנו בעת ש'
שירחיק להפנות הואיל ונכנס יכנס וכאילו לא יצא והוא שלא
יצא בתחלה לדעת אבל אם יצא לדעת אעפ שנכנס אין לו
אלא ארבע אמות טו כל מי שיצא ברשות בית דין
כגון העדים שבאין להעיד על ראיית הלבנה וכיוצא בהן ממי
שמותה לו לצאת לדבר מצוה יש לו אלפים אמה לכל רוח
באותו מקום שהגיע לו ואם הגיע למדינה הרי הוא כאנשי העיר
ויש לו אלפים אמה לכל רוח חוץ למדינה טז היה
יוצא ברשות ואמרו לו והוא הולך בדרך כבר נעשית המצוה
שיצאת לעשותה יש לו ממקומו אלפים אמה לכל רוח ואם
היה מקצת תחום שיצא ממנו ברשות מובלע בתוך אלפים
שיש לו ממקומו הרי זה חוזר למקומו וכאילו לא יצא וכל

היוצאים להציל נפשות ישראל מיד גוים או מן הנהר ומן המפולת
יש להם אלפים אמה לכל רוח ממקום שהצילו בו ואם היתה
יד הגוים תקיפה והין מפחדין לשבות במקום שהצילו הרי אלו
חוזרין בשבת למקומן ובכלי זינן׳

פרק שמונה ועשרים

כל בית דירה
שהוא יוצא מן המדינה אם היה בינו ובין המדינה שבעים
אמה ושני שלישי אמה שהוא צלע בית סאתים המרובעת או
פחות מזה הרי זה מצטרף למדינה ונחשב ממנה וכשמודדין
לה אלפים אמה לכל רוח מודדין לה חוץ מבית דירה זה׳
ב׳ היה בית זה קרוב למדינה בשבעים אמה ובית שני
קרוב לראשון בשבעים אמה ובית שלישי קרוב לבית שני בו
בשבעים אמה וכן עד מהלך כמה ימים הרי הכל כמדינה
אחת וכשמודדין מודדין חוץ לבית האחרון והוא שיהיה בית
דירה זה ארבע אמות על ארבע אמות או יתר ג׳ וכן
בית הכנסת שיש בו דירה לחזנין ובית עבודה זרה שיש בו דירה
לכומרין והאוצרות שיש בהן בית דירה והגשר והקבר שיש
בהן בית דירה ושלש מחיצות שאין עליהן תקרה וישבהן ארבע
אמות על ארבע אמות והבורגנין והבית הבנוי בים ושתי מחיצות
שיש עליהן תקרה והמערה שיש בנין על פיה ויש בה בית דירה
כל אלו מצטרפין עמה אם הין בתוך שבעים אמה ושירים ונ׳
ומאותו הבית היוצא רואין כאילו חוט מתוח על פני המדינה
ומודדין חוץ לאותו החוט אלפים אמה ד׳ ואלו שאין
מצטרפין עמה שתי מחיצות שאין עליהן תקרה אע״פ שדרין

מחמולה
ביניהן והגשר והקבר וביתה כנסת ובית עב׳ זר׳ והאוצרות שאין
בהן בית דירה והבור והשיח והמערה והשובך ובית שבספינה
כל אלו וכיוצא בהן אין מצטרפין עמה ה היו שתי
עיירות זו סמוכה לזו אם יש ביניהן מאה וארבעים ואחת
ושליש כדי שיהיה שבעים אמה ושירים לזו ושבעים ושירים
לזו חושבין שתיהן כעיר אחת ונמצאת כל עיר מהן מהלכת
את כל העיר השנייה וחוצה לה אלפים אמה היו שלשה כפרין
משולשין אם יש בין האמצעי ובין כל אחד מן החיצונים אלפים
אמה או פחות מכאן ובין שנים החיצונים מאתים שלש ושמונים
שליש
פחות הו משׁ כדי שיהיה בין כל אחד מהן ובין האמצעי כשתראה
אותו כאילו הוא ביניהם מאה אמה וארבעים ואחת ושליש הרי
שלשתם כמדינה אחת ומודדין להן אלפים אמה לכל רוח מחוץ
לשלשתן עיר שהוקפה ולבסוף ישבה מודדין לה מישיבתה ישבה
ולבסוף הוקפה מודדין לה מחומתה ו עיר שהיתה ארוכה
או מרובעת הואיל ויש לה ארבע זויות שוות מניחין אותה כמות
שהיא ומודדין לה אלפים אמה לכל רוח מארבע רוחותיה היתה
עגולה עושין לה זויות ורואין אותה כאילו היא בתוך מרובע
ומודדין חוץ מצלעות אותו מרובע אלפים אמה לכל רוח שנמצא
משתכר הזויות ז וכן אם היתה משולשה או שיש לה
צלעות רבות מרבעין אותה ואחר כך מודדין חוץ למרובע
אלפים אמה לכל רוח וכשהוא מרבעה מרבעה כריבוע העולם
כדי שתהא כל רוח ממנה משוכה כנגד רוח מרוחות העולם
ומכוונת כנגדה היתה רחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר רואין
אותה כאילו היא כולה רחבה היתה עשויה כמין גם או שהיתה

עשויה כקשת אם יש בין שני ראשיה פחות מארבעת אלפים אמה
מודדין לה מן היתר ורואין את כל הרחב שבין היתר והקשת כאלו
הוא מלא בתים ואם היה בין שני ראשיה ארבעת אלפים אין מודדין
לה אלא מן הקשת ח עיר שיושבת על שפת הנחל אם יש
לפניה רקה רוחב ארבע אמות על שפת הנחל כדי שיעמדו עליה ויש
וישתמשו בנחל נמצא הנחל בכלל העיר ומודדין לה אלפים אמה
משפת הנחל השנייה ויעשה הנחל כולו בכלל המדינה מפני הרקה
הבנויה מצדו ואם אין שם רקה אין מודדין להן אלא מפתח בתיהן
ונמצא הנחל נמדד מן האלפים שלהם ט יושבי צריפין
אין מודדין להן אלא מפתח בתיהן ואם יש שם שלש חצירות של שני
שני בתים הוקבעו כולם ומרבעין אותה ונותנין להם אלפים אמה
לכל רוח כשאר העיירות י אין מודדין אלא בחבל של חמשים
אמה לא פחות ולא יתר ובחבל של פשתן כדי שלא ימשך יתר הגיע
לגאי אם היה רוחבו חמשים אמה שיכול להבליעו בחבל המדה מבל
מבליעו והוא שיהיה בעומקו פחות מארבעת אלפים אמה יא
ברא שהיה חוט המשקולת יורד כנגדו שאי אפשר להשתמש
בו אבל אם אין חוט המשקולת יורד כנגדו אינו מבליעו אלא אם כן
היה עמקו אלפים אמה או פחות מכאן יב היה הגאי מעוקם
מקדר ועולה מקדר ויורד היה הגאי רחב מחמשים שאינו יכול להבליעו
הולך למקום שהוא יכול להבליעו ומבליעו וצופה כנגד מדתו וחוזר
יג הגיע לכותל אין אומרין יקוב את הכותל אלא אומד וה
והולך לו ואם אפשר להשתמש בו מודדו מדידה יפה ואם היה חוט
המשקולת יורד כנגדו מודד רוחבו מדידה יפה יד הגיע
להר אם היה הר המתלקט ממנו גובה עשרה טפחים באורך חמש

אותו חייב ׳ והאשה מדדה את בנה בזמן שהוא נוטל אחת ומניח
אחת יז׳ המוציא תינוק חי וכיס תלוי בצוארו חייב משו׳
הכיס שאין הכיס טפילה לתינוק אב׳ אם הוציא את הגדול אעפ׳
שהוא מלובש בכליו וטבעותיו בידו פטור שהכל טפילה לו והיו כליו
מקופלין על כתיפו הנושא אותו חייב יח׳ המוציא חגב חי
כל שהוא ומת כגרוגרת ׳ צפורת כרמים בין חייה בין מתה כל שהיא
מפני שמצניעין אותה לרפואה וכן כל כיוצא בה ׳ המת והנבלה וה
והשרץ כשיעור טומאתן כך שיעור הוצאתן ׳ מת ונבלה בכזית
ושרץ בכעדשה יט׳ היה שם כזית מצומצם והוציא
ממנו כחצי זית חייב שהרי הועיל במעשיו שנתמעט השיעור
מלטמא אבל אם הוציא כחצי זית מכזית ומחצה פטור וכן
כל כיוצא בזה משאר הטומאות כ׳ בד״א שאינו חייב
אלא על הוצאת כשיעור בשהוציא סתם אבל המוציא לזרע
או לרפואה או להראות ממנו דוגמא ולכל כיוצא בזה חייב בכל
שהוא כא׳ המצניע דבר לזריעה או לרפואה או לדוגמא
ושכח למה הצניעו והוציא סתם חייב עליו בכל שהוא שעל דעת
מחשבה ראשונה הוציא ושאר האדם אין חייבין עליו אלא בשיעורו
זרק זה שהוציא דבר לתוך האוצר אעפ׳ שמקומו ניכר בטלה
מחשבתו הראשונה לפי כך אם חזר והכניסו אינו חייב עד שיכניס
כשיעור כב׳ דבר שאין דרך בני אדם להצניעו ואינו ראוי
להצניע כגון דם הנדה אם הצניעו אחד והוציאו חייב ושאר
האדם פטורין עליו שאין חייבין אלא על הוצאת דבר הכשר
להצניע ומצניעין כמוהו כג׳ המוציא חצי שיעור פטור
וכן כל העושה מלאכה מן המלאכות חצי שיעור פטור הוציא
חצי שיעור והניחו וחזר והוציא החצי האחר חייב ׳ ואם קדם

הגביה החצי הראשון קודם הנחת החצי השני נעשה כמי שנשרף
ופטור הוציא חצי שיעור והניחו וחזר והוציא חצי אחר והעביר
על הראשון בתוך שלשה חייב שהמעביר כמי שנח על גבי משהו
משהוא אבל אם זרקו אינו חייב עד שינוח שם על גבי משהוא׃
כד הוציא חצי שיעור וחזר והוציא חצי שיעור בהעלם
אחד לרשות אחת חייב לשתי רשויות אם יש ביניהן רשות שחייבין
עליה פטור היתה ביניהן כרמלית הרי הן כרשות אחת וחייב
חטאת כה המוציא פחות מכשיעור וקודם שינוח
נתנפח וחזר כשיעור וכן המוציא כשיעור וקודם שינוח
צמק וחזר פחות מכשיעור פטור כו המוציא כגרוגרת
לאכילה וצמקה קודם הנחה וחשב עליה לזריעה או לרפואה
שאינו צריך שיעור הרי זה חייב כמחשבתו שלעת הנחה׃
הוציא פחות מכגרוגרת לזריעה וקודם הנחה חזר וחשב
לאכילה פטור ואם תפחה קודם הנחה ונעשית כגרוגרת קודם
שימלך עליה לאכילה חייב שאפלו לא חשב עליה היה מתחייב
על מחשבת ההוצאה כז הוציא כגרוגרת לאכילה
וצמקה וחזרה ותפחה קודם הנחה הרי זה ספק אם נדחה או
לא נדחה זרק כזית אוכלין לבית טמא והשלים זה לאוכלין
שהיו שם ונעשה הכל כביצה הרי זה ספק אם נתחייב על
כזית מפני שהשלים השיעור לענין טומאה או לא נתחייב׃
כח המוציא פחות מכשיעור אע״פ שהוציאו בכלי
פטור שהכלי טפילה לו ואין כוונתו להוצאת הכלי אלא להוציא
מה שבתוכו והרי אין בו כשיעור לפיכך אם הוציא אדם
חי שאינו מפות במטה פטור אף על המטה שהמטה טפילה
לו וכן כל כיוצא בזה המוציא קופת הרוכלים אע״פ שיש בה

מינין הרבה ואפלו הוציאן בתוך כפו אינו חייב אלא אחת שם
הוצאה אחד הוא

פרק תשעה עשר

כל כלי המלחמה
אין יוצאין בהן בשבת ואם יצא אם היו כלים שהן דרך
מלבוש כגון שריון וכובע ומגפים שעל הרגלים הרי זה פטור
ואם יצא בכלים שאינן דרך מלבוש כגון רומח וסייף וקשת
ואלה ותריס הרי זה חייב ב̇ אין יוצאין בסנדל המסומר
שסימרו לחזקו ואפלו ביום טוב גזרו שלא יצא בו ומותר
לצאת באבנט שיש עליו חתיכות קבועות שלכסף ושלזהב
כמו שהמלכים עושין משום שהוא תכשיט וכל שהוא תכשיט
מותר והוא שלא יהיה רפוי שמא יפול ברשות הרבים ויבא
להביאו ג̇ טבעת שיש עליה חותם מתכשיטי האיש
ואינה מתכשיטי האשה ושאין עליה חותם מתכשיטי אשה
ואינה מתכשיטי איש לפי כך אשה שיצאת בטבעת שיש
עליה חותם ואיש שיצא בטבעת שאין עליה חותם חייבין
ומפני מה הן חייבין והרי הוציאו אותן שלא כדרך המוציאין
שאין דרך האיש להוציא באצבעו אלא בטבעת הראויה לו
וכן האשה אין דרכה להוציא באצבעה אלא טבעת הראויה
לה מפני שפעמים נותן האיש טבעתו לאשתו להצניעה
בבית ומנחת אותה באצבעה בעת הולכה וכן האשה נותנת
טבעתה לבעלה לתקנה אצל האומן ומניח אותה באצבעו
עד חנות האומן ונמצאו שהוציאו אותן כדרך שדרכן
להוציאן ולפי כך חייבין ד̇ לא תצא אשה בטבעת
שאין עליה חותם ואעפ שהיא מתכשיטיה גזירה שמא

תוציאה ברשות הרבים להראות לחברותיה כדרך שהנשים
עושות תמיד ואם יצאת בה פטורה. אבל האיש מותר לצאת
בטבעת שיש עליה חותם מפני שהיא תכשיט ואין דרכו
להראות ונהגו כל העם שלא יצאו בטבעת כלל ה
אשה שיצאת במחט נקובה חייבת והאיש פטור. ואיש שיצא
במחט שאינה נקובה חייב והאשה פטורה מפני שהיא מתכשיטיה
ואינה אסורה אלא גזירה שמא תראה לחברותיה. זה הכלל כל
היוצא בדבר שאינו תכשיטו ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך
שמוציאין אותו דבר חייב. וכל היוצא בדבר שהוא תכשיטו
והיה רפוי ואפשר שיפול במהרה ויבא להביאו ברשות הרבים.
וכן האשה שיצאת בתכשיטין שדרכה לשלוף אותן ולהראותן הרי
אלו פטורין וכל דבר שהוא תכשיט ואינו נופל ואין דרכה להראותו
הרי זה מותר לצאת בו לפיכך אצעדה שמניחין בזרוע או בשוק
יוצאין בה בשבת והוא שתהיה דבוקה לבשר ולא תישמט וכן כל
כיוצא באה ו לא תצא אשה בחוטי צמר או בחוטי פשתן
או ברצועות הקשורין לה על ראשה שמא תחלוץ אותן בשעת
טבילה ותעבירם ברשות הרבים ולא בציץ שמנחת בין עיניה ולא
בלחיים של זהב שיורדין מן הציץ על לחיה בזמן שאינן תפורין זה
בזה ולא בעטרת של זהב שמנחת בראשה ולא בכבלים שיוצאין
בהן הבנות ברגליהן כדי שלא יפסעו פסיעה גסה כל אלו אסורין
לצאת בהן שמא יפלו ותביאם בידה ז לא תצא אשה
בקטלה שבצוארה ולא בנזמי האף ולא בצלוחית שלפליטון ה״מ
הקבועה על זרועה ולא בכיס הקטן העגול שמניחין בו שמן הטוב
והוא הנקרא כוכלת ולא בפיאה של שיער שמנחת על ראשה כדי
שתיראה בעלת שיער הרבה ולא בכבול של צמר שמקפת אותו

סביב לפניה ולא בשן שמנחת בפיה במקום שן שנפל ולא בשן
שלזהב שמנחת על שן שחור או אדום שיש בשניה· אבל שן שלכסף
מותר שאינו ניכר· כל אלו אסורין לצאת בהן שמא תחלוץ ותראה
להברותיה ח̈ כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים
אסור לצאת בו אפילו בחצר שאינה מעורבת חוץ מכבול ופיאה
שלשיער שמותר לצאת בהן לחצר כדי שלא תתגנה על בעלה
והיוצאת בצלוחית שלפליטון שאין בה בושם כלל חייבת·
ט̈ יוצאה אשה בחוטין שיער הן שקושרין לה על ראשה
מפני שהמים באין בהן ואינן חוצצין, אינה חולצתן אם אירע
לה טבילה עד שנגזור שמא תביאם ברשות הרבים בין שהיו
החוטין שלה בין שלחברתה בין שלבהמה ולא תצא הזקינה
בשלילדה ששבח הן לה ושמא תחלוץ ותראם לחברותיה אבל
ילדה יוצאה בחוטי זקינה וכל שהוא אריג יוצאה בו על ראשה·
י̈ יוצאה אשה בחוטין שבצוארה מפני שאינה חונקת
עצמה בהן אינן חוצצין ואם היו צבועין אסורין שמא תראה
אותן לחברותיה· ויוצאה אשה בכליל שלזהב בראשה שאין
יוצאה בו אלא אשה חשובה שאין דרכה לחלוץ ולהראות· ויוצ'
ויוצאה בציץ ובסרביטין שלזהב בזמן שהן קשורין בסבכה שעל
ראשה כדי שלא יפלו וכן כל כיוצא בזה יא̈ יוצאה
אשה במוך שבאזנה והוא שיהיה קשור באזנה ובמוך שבסנדלה
והוא שיהיה קשור בסנדלה ובמוך שהתקינה לנדתה ואעפ"י
שאינו קשור ואפילו עשתה לו בית יד שאם נפל אינה מביאה
אותו מפני מאיסותו יב̈ ויוצאה בפלפל ובגרגיר מלח
ובכל דבר שתתן לתוך פיה מפני ריח הפה ולא תתן לכתחלה
בשבת· ויוצאות הנשים בקסמים שבאזניהן ובטבעות שבצוארן

או שבכסותו ובבריה הפקוף ופורפת כתחלה בשבת על
האבן ועלה אגוז ויוצאה ולא תעריס ותפרוף עלה אגוז כדי
להוציאה לבנה הקטן׳ וכן לא תפרוף על המטבע לכתחלה מפני
שאסור לטלטלו ואם פרפה יוצאה בו יג יוצא אדם
בקיסם שבשנו ושבסנדלו לרשות הרבים ואם נפל לא יחזיר
ובמוך ובספוג שעל גבי המכה ובלבד שלא יכרוך עליהן חוט
או משיחה שהרי החוט והמשיחה חשובין אצלו ואינן מעילין
למכה ויוצא בקליפת השום ובקליפת בצל שעל המכה ובאגד
שעל גבי המכה וקן שהוא מתיר בשבת ובאספלנית ומלוגמא
ורטייה שעל גבי המכה ובסלע שעל גבי הצנית ובביצת החרגל
ובשן השועל ובמסמר הצלוב ובכל דבר שתולין אותו משום
רפואה והוא שיאמרו הרופאים שהוא מועיל יד
יוצאה אשה באבן תקומה ובמשקל אבן תקומה שנתכוון
ושקלו לרפואה ולא אשה עוברה בלבד אלא שאר הנשים
שמא תתעבר ותפיל ויוצאין בקמיע מומחה ואיזה הוא
קמיע מומחה זה שריפא שלשה בני אדם או שעשהו אדם
שריפא שלשה בני אדם בקמיעין אחרים ואם יצא בקמיע
שאינו מומחה פטור מפני שהוציאו דרך מלבוש׳ וכן היוצא
בתפילין פטור טו מי שיש ברגלו מכה יוצא בסנדל
יחידי ברגלו הבריאה ואם אין ברגלו מכה לא יצא ביחידי
ולא יצא קטן במנעל גדול אבל יוצא הוא בחלוק גדול׳ לא
תצא אשה במנעל רפוי ולא במנעל חדש שלא יצאה בו שעה
אחת מבעוד יום ואין הקטע יוצא בקב שלו אנקטמין
שלעץ אין יוצאין בהן בשבת מפני שאינן מן דרכי המלבוש
ואם יצאו פטורין טז יוצאין בפיקליון ובצנופה

שבראשי בעלי החטין. אמתי בזמן שצבען וכרכן או שיצא
בהן שעה אחת מבעוד אבל אם לא עשה בהן מעשה ולא יצא
בהן קודם השבת אסור לצאת בהן יז יוצאין בשק עבה
ובסגוס עבה וביריעה ובחמילה מפני הגשמים אבל לא בתבה ולא
בקופה ולא במחצלת מפני הגשמים וה״ה וכסתות אם היו רכין
ורקין כמו הבגדים מותר להוציאן מונחין על ראשיהן בשבת
דרך מלבוש ואם היו קשין הרי הן כמשא ואסורין יח
יוצאין בזוגין הארוגין בבגדים ויוצא העבד בחותם
שלטיט שבצוארו אבל לא בחותם שלמתכת שמא יפול ויביאנו
המתעטף בטליתו וקיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתיפו אם
נתכוון לקבץ כנפיו כדי שלא יקרעו או כדי שלא יתלכלכו
אסור. ואם קיבצן להתנאות בהן כמנהג אנשי המדינה במלבוש
מותר יט היוצא בטלית מקופלת ומונחת על כתיפו
חייב. אבל יוצא הוא בסודר שעל כתיפו אע״פ שאין נימה קשורה
לו באצבעו וכל סודר שאינו חופה ראשו ורובו אסור לצאת בו והיתה
סבנית קצרה שאינה רחבה קושר שני ראשיה למטה מכתפים וג׳
ונמצאת כמו אבנט ומותר לצאת בה כ מותר להתעטף
בטלית שיש בשפתה מלל אע״פ שהן חוטין ארוכין ואע״פ שאינן
נאי לטלית מפני שהן בטלין לגבי הטלית ואינו מקפיד עליהן בין היו
בין לא היו לפי כך היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה חייב מפני
שאותן החוטין חשובין הן אצלו ודעתו עליהן עד שישלים
הסרונן ויעשו ציצית אבל טלית המצוייצת כהלכתה מותר לצאת
בה בין ביום בין בלילה שאין הציצית הגמורה משוי אלא הרי
היא מנואי הבגד ומתכסיסיו כמו האמרה וכיוצא בה ואילו היו
חוטי הציצית שהיא מצוייצת כהלכתה משוי היה חייב היוצא בה

ביום השבת שאין מצות עשה שאין בה כרת דוחה שבת:
כא לא יצא החייט בשבת במחט התחובה לו בבגדו ולא
נגר בקיסם שבאזנו ולא גרדי באירא שבאזנו ואם יצא פטור
ולא סורק במשיחה שבצוארו ולא שלחני בדינר שבאזנו ולא
צבע בדוגמא שבאזנו ואם יצא פטור אע״פ שיצא דרך אומנותו
מפני שלא הוציא כדרך המוציאין כב הזב שיצא
בכיס שלו חייב מפני שאין דרך כיס זה להוציאו אלא כדרך
הזאת ואע״פ שאינו צריך לגוף ההוצאה אלא כדי שלא יתלכלכו
בגדיו שהמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה כג
המוצא תפלין בשבת ברשות הרבים כיצד הוא עושה
לובשן כדרכן מניח של ראש בראשו ושל יד בידו ונכנס וחולצן
בבית וחוזר ויוצא ולובש זוג שני וחולצו עד שיכניס את
כולם ואם היו הרבה ולא נשאר מן היום כדי להכניסן דרך
מלבוש הרי זה מחשיך עליהן ומכניסן במוצאי שבת ואם
היה בימי השמד שמתירא לישב ולשומרן עד הערב מפני
הגוים מכסן במקומן ומניחן והולך כד היה מתירא
להחשיך עליהן מפני הלסטים נוטל את כולן כאחת ומוליכן פחות
פחות מארבע אמות או נותנן לחבירו בתוך ארבע אמות וחבירו
לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה בד״א בשהיו בהן רצועותיהן
והיו מקושרין קשר תפלין שודאי תפלין הן אבל אם לא היו רצועות
מקו׳ שרות אין נזקקין להן כה המוצא ספר תורה יושב
ומשמרו ומחשיך עליו ובסכנה מניחו והולך לו ואם היו גשמים
יורדין מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותו ונכנס בו כו
לא יצא החייט במחטו ולא הלבלר בקולמוסו ערב שבת סמוך
לחשיכה שמא ישכח ויצא וחייב אדם למשמש בבגדו ערב

שבת עם חשיכה שמא ישכח ויצא בו בשבת
ומותר לצאת בתפלין ערב שבת עם חשיכה הואיל וחייב אדם
למשמש בתפלין בכל עת אינו שוכחן שכח ויצא בהן לרשות
הרבים ונזכר שיש לו תפלין בראשו מכסה את ראשו עד
שמגיע לביתו או לבית המדרש

פרק עשרים

אסור להוציא משאוי על הבהמה
בשבת שנ׳ למען ינוח שורך וחמורך אחד שור ואחד חמור
ואחד כל בהמה חיה ועוף ואם הוציא על הבהמה אע״פ שהוא מצווה
על שביתתה אינו לוקה לפי שאיסורו בא מכלל עשה לפיכך
ב המחמר אחר בהמתו בשבת והיה עליה משוי פטור
והלא לאו מפורש בתורה שנ׳ לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך
ובתך עבדך ואמתך ובהמתך שלא יחרוש בה וכיוצא בחרישה
ונמצא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו׃
ג אסור לישר׳ להשאיל או להשכיר בהמה גסה לגוי שלא
יעשה בה מלאכה בשבת והרי הוא מצווה על שביתת בהמתו
ואסרו חכמים למכור בהמה גסה לגוי גזרה שמא ישאיל או
ישכיר ואם מכר קונסין אותו עד עשרה בדמיה ומחזירה ואפלו
שבורה אין מוכרין ומותר לו למכור על ידי סרסור שהסרסור
אינו משאיל ואינו משכיר ד ומותר למכור להן סוס
שאין הסוס אלא לרכיבת אדם לא למשוי והחי נושא את עצמו
ובדרך שאסרו למכור לגוי כך אסרו למכור לישר׳ החשוד למכור
לגוי ומותר למכור להם פרה לשחיטה ושוחט אותה בפניו ולא ימכור
סתם אפלו שור שלפטם שמא ישהא אותו ויעבוד בו ה
מקום שנהגו למכור להם בהמה דקה מוכרין מקום שנהגו שלא

למכור אין מוכרין ובכל מקום אין מוכרין להן חיה גסה כמו
שאין מוכרין להן בהמה גסה אלא על ידי סרסור ו
מי שהחשיך עליו בדרך ולא היה עמו נכרי שיתן לו כיסו והיתה
עמו בהמה מניח כיסו עליה כשהיא מהלכת וכשתרצה לעמוד
נוטלו מעליה כדי שלא תעמוד והוא עליה עד שלא תהיה שם לא
עקירה ולא הנחה ואסור להניח צרורו אפילו בקול כל זמן שהכיס
עליה כדי שלא יהיה מחמר בשבת וגזירת חכמים היא שלא יניח
כיסו על גבי בהמה אלא אם אין עמו נכרי ז היה עמו
חרש שוטה וקטן מניח כיסו על החמור ואינו נותנו לאחד מהן
מפני שהן אדם מישראל היה עמו חרש שוטה וקטן ואין עמו
בהמה נותנו לשוטה אין שוטה נותנו לשוטה חרש וקטן נותנו
לאיזה מהן שירצה לא היתה עמו בהמה ולא נכרי ולא אחד מכל
אלו מהלך בו פחות פחות מארבע אמות ואפילו מציאה שבאה
לידו מהלך בה פחות פחות מארבע אמות אבל קודם שתבוא לידו
אם יכול להחשיך עליה מחשיך ואם לאו מוליכה פחות פחות
מארבע אמות ח מותר למשוך את הבהמה במתג ורסן
שלה לרשות הרבים והוא שתהיה ראויה לאותו רסן כגון שיר
לסוס ואפסר לגמל וחטם לנאקה וסוגר לכלב אבל אם הוציא בהמה
במתג שאין משתמרת בו כגון שקשר חבל בפי הסוס או במתג
שאינה צריכה לו אלא משתמרת בפחות ממנו כגון שהוציא אותו
בשיר שלסוס אותו לו בסוגר הרי זה משוי שכל שמירה מעולה
או שמירה פחותה משוי הוא לה ט לא יקשור גמלים
זה בזה וימשוך אפילו היו קשורין מערב שבת אינן נמשכין בשבת
אבל מכניס הוא החבלים לתוך ידו והוא שלא יצא החבל מתחת ידו
טפח וצריך שיהיה החבל שמפי הבהמה עד ידו גבוה מן הארץ

טפח או יתר ומפני מה לא ימשוך הגמלים הקשורין זה בזה
מפני שהוא נראה כמו שמוליכן לשוק שמוכרין בו הבהמות
או שמשתדכין בהן שם ומפני זה לא תצא בהמה בזוג שבצוארה
ואפלו היה פקוק שאין לו קול י לא תצא בהמה בזוג
שבכסותה ולא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא
ברצועה שבתגלה ולא בסולם שבצוארה ואין החמור יוצא במרדעת
אלא אם כן היתה קשורה לו מערב שבת ולא יצא הגמל במטוטלת
התלויה לו ברבשתו או בזנבו אלא אם כן היתה קשורה בזנבו
ובחוטרתו ולא יצא הגמל עקוד יד ולא עקוד רגל וכן שאר כל
הבהמה יא אין התרנגלין יוצאין בחוטין ולא ב
ברצועות שברגליהן ואין הכבשים יוצאין בעגלה שתחת
האליה ואין הכבשות יוצאות בעצים שנותנין להן בחוטמן
כדי שיתעטשו התולעין שבמוחן ואין העגל יוצא בעול קטן
שמניחין לו על צוארו כדי שיכנע ויהיה נוח לחרישה ולא תצא
בהמה בסבכה שמניחין לה בפיה כדי שלא תישך או שלא תאכל
ולא תצא הפרה בעור הקופד שמניחין לה על דדיה כדי שלא
יינק ממנה השרץ כשהיא ישנה ולא תצא ברצועה שבין קרניה
בין לנואי בין לשמר עז שחקק לה בדדיה יוצאה באפסר
הקשור בחוטמה ואם התכוון בזמנה אסור שמא תפתר
ויביאנו בידו מרשות הרבים וכן כל כיוצא בזה יב
הזכרים יוצאין בעור הקשור להן על זכרותן כדי שלא יעלו
על הנקבות ובעור הקשור להן על לביהן כדי שלא יפלו עליהן
זאבים ובמטלניות המתוקנות שמיפין אותן בהן והרחלים
יוצאות ואליה שלהן קשורה למעלה על גבן כדי שיעלו עליהן
זכרים או קשורה למטה כדי שלא יעלו עליהן זכרים ויוצאות

מלופפות במטלניות כדי שיהיה הצמר שלהן נקי והעזים יוצאות
ודדיהן קשורות כדי שייבש מהן החלב אבל אם קשרן כדי
שלא יצא החלב עד שיחלוב אותו לעתיד הרי אלו לא יצאו:
יג אין חמור יוצא באוכף אעפ שקשור לו מערב שבת
ולא הסוס בזנב שועל ולא בזהורית שבין עיניו ולא תצא בהמה
בקלצטר שבפיה ולא בסנדל שברגלה ולא בקמיע שאינו מומחה
לבהמה אבל יוצאה היא באגד שעל גבי המכה ובכבשים ש
שעל גבי השבר ובשליה המדולדלת בה ופוקק לה זוג שבצוארה
ומטיילת בו בחצר ונותן מרדעת על החמור בשבת ומטייל בו
בחצר אבל אין תולין לה קלצטר בפיה בשבת: יד כשם
שאדם מצווה על שביתתו בשבת כך הוא מצווה על שביתת
עבדו ואמתו ואעפ שיהן בני דעת ולדעת עצמן שיש מצוה עליו
לשומרן ולמונען מלעשות מלאכה בשבת שנ' למען ינוח עבדך
והמודרך וינפש בן אמתך והגר: טו עבד ואמה שאנו מצווין
על שביתתן הן עבדים שמלו וטבלו לשם עבדות וקיבלו מצוות
שהעבדים חייבין בהן אבל עבדים שלא מלו ולא טבלו אלא
קיבלו שבע מצוות שנצטוו בני נח בלבד הרי הן כגר תושב ומותרין
לעשות מלאכה בשבת לעצמן בפרהסיא כישראל בחול ואין מקבלין
גר תושב אלא בזמן שהיובל נוהג: טז הואיל וגר תושב
עושה מלאכה לעצמו בשבת וגר צדק הרי הוא כישראל לכל
דבר במי נאמר וינפש בן אמתך והגר בגר תושב שהוא לקיטו
ושכירו של ישראל כמו בן אמתו שלא יעשה מלאכה לישראל
רבו בשבת אבל לעצמו עושה ואפלו היה זה הגר עבדו הרי
זה עושה לעצמו:

שטובעין בו ולא במי המשרה הבאושין ולא בים סדום ולא
במי הדעים שבים הגדול מפני שכל אלו צער הן וכתו וקראת
לשבת ענג לפי מה אם לא נשתהה בהם אלא עלה מיד אע״פ שיש
מרעבה גראחת
לו הטטין בראשו מותר ל אין מתגררין במגררת
ואם היו ידיו מלוכלכות בצואה או בטיט גורר כדרכו ואינו חושש
סכין ומפרכין לאדם לעננו אבל לא לפרקו ואם היה לה צער
מותר להכיר צערה בסיכה ופוקר בהמה שאכלה כרשינין הרבה
מריצין אותה בחצר בשביל שתתרפא ואם אחזה דם מעמידין
אותה במים בשביל שתצטנן ואין חוששין שמא ישחק לה סמנין
לא אין מקיאין את האוכל בשבת ביד אבל בסם שמא
ישחוק סמנין אבל להכניס ידו לתוך פיו ולהקיא מותר ואסור לרחוק
כריסו שלתינוק כדי להוציא הראי שלו שמא יבוא להשחיק בו
סממנין המשלשלין ומותר לכפות כוס על הטיבור בשבת כדי
להעלותו וכן מותר לחנך ולפפף את הקטן ולהעלות אזנים בין
ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי שכל אלו וכיוצא בהן אין עושין
אותן בסמנין כדי לחוש לשחיקה ויש לו צער מהן לב
המרקד מאבות מלאכות לפיכך אין כוברין את התבן
בכברה ולא יניח הכברה שיש בה תבן במקום גבוה בשביל שם
שירד המוץ המורץ מפני שהוא כמרקד אבל נוטל התבן בכברה
ומוליך לאיבוס אע״פ שיורד המוץ בשעת הולכה שהרי אינו
גמיע
מתכוין לכך לג מגבל חייב משום לש לפיכך אין מגבלין
קמח קלי הרבה שמא יבוא ללוש קמח שאינו קלי ומותר לגבל את
הקלי מעט מעט אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה
ואחר כך טחנו אותה טחינה גסה שהרי היא כחול והיא הנקראה

שתית מותר לגבל ממנה בחומץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת והוא
שיהא רך אבל קשה אסור מפני שנראה כלש וצריך לשנות
כיצד נותן את השתית ואחר כך נותן את החומץ ל״ר
המורסן אע״פ שאינו ראוי לגיבול אין גובלין אותו שמא
יבוא לגבל העפר וכיוצא בו ונותנין מים על גבי המורסן ומוליך
בו התרוד שתי וערב אבל אינו ממרס בידו שלא ייראה כלש
אם לא נתערב מנערו מכלי לכלי עד שיתערב ונותן לפני התור׳
נגולין או לפני השוורים ומותר לערב המורסן על ידי רקק זו בכלי
אחר ומחלק אותו בכלים הרבה ונותן לפני כל בהמה ובהמה
ומערב בכלי אחר אפלו כור כוריים לה אין
מאכילין בהמה חייה ועוף בשבת מי שהוא מאכיל בחול שמא יבא
לידי כתישת קטניות או לידי לישה קמח וכיוצא בו כיצד לא יאכיל
הגמל בשבת מאכל שלשה או ארבעה ימים ולא ירביץ עגל וגו
וכיוצא בו ויפתח פיו ויתן כרשנין ומים בבת אחת וכן לא יתן
להוך פי יונים ותורנגלין למקום שאינן יכולין להחזיר אבל מאכיל
הוא את הבהמה מעומד ומשקה אותה מעומד אונותן להוך פי
מים בפני עצמו וכרשנין בפני עצמן במקום שיכולה להחזיר
וכן מאכילה עוף בידו במקום שיכול להחזיר ואין צריך לומר
שיתן לפניהן והן אוכלין לו ברא במי שמזונותיו עליו
כגון בהמתו וחייתו ויוני הבית ואווזין ותורנגלין אבל מי שאין
מזונותיו עליו כגון חזיר ויוני שובך ודבורים לא יתן לפניהן לא
מזון ולא מים ומותר לאדם להעמיד בהמתו על גבי עשבים והיא
אוכלת אבל לא יעמיד אותה על גבי דבר שהוקצה ועומד בפניה
כדי שתחזיר פניה לדבר המוקצה ותאכל ממנו וכן ביום טוב׳

פרק אחד ועשרים

נאמר בתורה תשבות
אפלו מדברים שאינן מלאכה חייב לשבות מהן ודברים הרבה
הן שאסרו חכמים משום שבות מהן דברים אסורין מפני שהן
דומין למלאכות ומהן דברים אסורין גזירה שמא יבוא מהן
איסור סקילה ואלו הן ב כל המשוה גומות הרי זה חייב
משום חורש לפי כך אסור להפנות בשדה הניירה בשבת שמא
ישוה גומות המפנה את האוצר בשבת מפני שהוא צריך לו ל
לדבר מצוה כגון שיכניס בו אורחים או קובע בו מדרש לא
יגמור את האוצר שמא יבוא להשוות הגומות טיט שעל גבי
רגלו מקנחו בכותל או בקורה אבל לא בקרקע שמא יבא להשוות
הגומות לא ירוק בקרקע וישפשף ברגלו שמא ישוה גומות ומותר
לדרוס הרוק שעל גבי הקרקע והולך לפי תומו ג
נשים המשחקות באגוזים ושקדים וכיוצא בהן אסורות לשחק
בהן בשבת שמא יבואו להשוות הגומות ואסור לכבד את הקרקע
שמא ישוה גומות אלא אם כן היה רצוף באבנים ומותר לזלף
מים על גבי הקרקע ואינו חושש שמא ישוה גומות שהרי אינו
מתכוון אין סכין את הקרקע אפלו היה רצוף באבנים אין נופחין
אותו ואין מדיחין אותו אפלו ביום טוב קל וחומר בשבת שלא
יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא להשוות הגומות בזמן
שהוא עושה כן במקום שאינו רצוף ד חצר שנתקלקלה
במי גשמים מביא תבן ומרדה בו וכשהוא מרדה לא ירדה לא
בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה שלא יעשה כדרך שהוא
עושה בחול ויבוא להשוות גומות ה המשקה הזרע חייב
חייב משום זורע לפי כך אסור לשאוב מן הבור בגלגל גזירה

שמא ימלא לגינתו ולחורבתו ומפני זה אם היה הבור שלגלגל בח
בחצר מותר למלאות ממנו בגלגל ו התולש חייב משום
קוצר לפיכך אסור לרדות רבש מכוורתו בשבת מפני שהוא כתולש
אין עולין באילן בין לח בין יבש ואין נתלין באילן ואין נסמכין
באילן ולא יעלה מבעוד יום לישב שם כל היום כולו ואין משתמשין
במחובר לקרקע כלל גזירה שמא יתלוש ז פירות שנשרו
בשבת אסור לאוכלן עד מוצאי שבת גזירה שמא יתלוש הדס
המחובר מותר להריח בו שאין הנייתו אלא להריח בו והרי ריחו
מצוי אבל אתרוג ותפוח וכל הראוי לאכילה אסור להריח בו בעודו
במחובר גזירה שמא יקוץ אותו לאכילה ח אילן שהיו
שורשיו גבוהין מן הארץ שלשה טפחים אסור לישב עליהן ואם
אינן גבוהין שלשה מותר הן בארץ והרי באין מלמעלה משלשה
לתוך שלשה מותר להשתמש בהן היו גבוהין שלשה אע״פ שצידן
אחד שוה לארץ או שיש חלל תחתיהן שלשה אסור לישב עליהן׃
ט אין רוכבין על גבי בהמה בשבת גזירה שמא יחתוך
זמורה להנהיגה ואין נתלין בבהמה ולא יעלה מבעוד יום לישב
עליה בשבת ואין נסמכין לצידי בהמה וצידי צדדין מותרין׃
עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד המזיד אסור לירד ובבהמה
אפילו במזיד ירד משום צער בעלי חיים וכן פורקין המשוי מ
מעל הבהמה בשבת משום צער בעלי חיים י כיצד
היתה בהמתו טעונה שליף של תבואה מכניס ראשו תחתיו ומסלקו
לצד אחר והוא נופל מאליו היה בא בדרך בליל שבת ובהמתו
טעונה כשיגיע לחצר החיצונה נוטל את הכלים הניטלין בשבת
ושאינן ניטלין בשבת מתיר החבלים והשקים נופלים היו בשקים
רבים המתבקעין אם היו שקים קטנים מביא כרים וכסתות

פרק עשרים ושנים

רדיית הפת אע״פ
שאינה מלאכה אסרו אותה חכמים שמא יבוא לאפות׳ המרביץ
פת בתנור מבעוד יום וקדש עליו היום מציל ממנו מזון שלש
סעודות ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואע״פ שהרדייה אינה
מלאכה כשהוא מציל לא ירדה במרדה אלא בסכין כדי לשנות
ב׳ ומפני מה אסרו חכמים הכנס למרחץ בשבת מפני
הבלנין שהיו מחמין המים בשבת ואומרין מערב שבת הוחמו
לפי כך גזרו שלא יכנס אדם למרחץ בשבת אפי׳ להזיע וגזרו
שלא ישתטף כל גופו בחמין ואפלו בחמין שהוחמו מערב שבת
אבל פניו ידיו ורגליו מותר בד״א בחמי האור גזירה משום מרחץ
אבל בחמי טבריה וכיוצא בהן מותר לשתטף בהן כל גופו
ואסור לרחוץ במים חמין שבמערות מפני שהמערה יש בה
הבל ויבוא לידי זיעה ונמצאת כמרחץ ג׳ מתחמם
אדם כנגד המדורה ויוצא ושתטף כל גופו בצונן אבל אינו
משתטף כל גופו בצונן ובא ומתחמם כנגד המדורה מפני שמפשר
מים שעליו ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין׳ המביא סלון שלצונן
בתוך מים חמין אפלו בתוך חמי טבריה הרי אלו בחמין שהוחמו
בשבת ואסורין ברחיצה ובשתיה ד׳ מביא אדם קיתון
שלמים ומניחו כנגד המדורה לא בשביל שיוחמו אלא כדי שתפוג
צינתן וכן מניח פך שלשמן כנגד המדורה כדי שיפשיר לא שיחם
וסך אדם ידו במים או בשמן ומתחמם כנגד המדורה והוא שלא
יחמו המים שעל ידו עד שתהא כריסו שלתינוק נכוית בהן ומחמם
בגד ומניחו עלגבי מעיו בשבת ה׳ אמבטי שלמרחץ שיש

מלאה מים חמין אין נו[תנין] ומפני זה אף צונן שהרי מחממן הרבה׳
וכן לא יתן לתוכה פך שלשמן מפני שהוא כמבשל אבל נותן
הוא מים חמין לתוך אמבטי שלצונן ו׳ מיחם
שפינה ממנו מים מותר לתן לתוכו מים צונן כדי להפשירן
ומותר לערות מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך החמין
והוא שלא יהיה בכלי ראשון מפני שהוא מחמם הרבה׳ וכן
קדירה רותחת אעפ שהורידה מעל האש לא יתן לתוכה תבלין
אבל נותן לתוכה מלח שהמלח אינו מתבשל אלא על גבי אש
גדולה ואם צק התבשיל מקדירה לקערה אעפ שהוא רותח
בקערה מותר לו ליתן לתוך הקערה תבלין שכלי שני אינו
מבשל ז׳ אין שורין את החלבית בין בפושרין בין
בצונן אבל שורה אותו בתוך החומץ ואם שתה יום חמישי
וששי הרי זה שורה בשבת בצונן ומניחו בחמה עד שייחם
ושותה כדי שלא יחלה אם פסק מלשנות ח׳ רבה
שנתבשל קודם השבת אם נשרה בחמין מלפני השבת אעפ
שהוא עכשיו צונן מותר לשרותו בחמין בשבת ודבר שהוא
צונן מעיקרו ולא בא בחמין מעולם מדיחין אותו בחמין
בשבת אם לא היתה הדחתו גמר מלאכתו אבל אם היתה
הדחתו גמר מלאכתו אין שורין אותו בחמין ט׳
מותר להחם בחמה אעפ שאסור להחם בתולדות החמה שאינו
בא לטעות מחמה לאש לפיכך מותר ליתן מים צונן בשמש
כדי שיחמו וכן נותנין מים יפים לתוך מים רעים בשביל
שיצונו ונותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור
י׳ מערב אורז מים ומלח ושמן וטובל פיתו בהן ונותנו

לתוך התבשיל והוא שיעשה מעט אבל הרבה אסור מפני שנראה
כעושה מלאכה ממלאכות התבשיל וכן לא יעשה מי מלח עזין
והן שני שלישי מלח ושליש מים מפני שנראה כעושה מורייס
ומותר למלוח ביצה אבל צנון וכיוצא בו אסור מפני שנראה ככו׳
כובש כבשין בשבת והכובש כבשין אסור מפני שהוא כמבשל
ומותר לטבול צנון וכיוצא בו במלח ואוכל יא מותר
לערב יין ודבש ופלפלין בשבת לאוכלן אבל יין ומים ושמן אנ
אפרסמון אסור שאין זה ראוי לאכילת בריאים וכן כל כיוצא
בזה יב חרדל שלשו מערב שבת למחר ממחו בין ביד
בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף אלא מערב׳ שחליים שטרפן
מערב שבת למחר נותן לתוכו שמן וחומץ ותבלין ולא יטרוף
אלא מערב׳ שום שריסקו מערב שבת למחר נותן לתוכו הגריסין
ולא ישחוק אלא מערב יג הנוטל שער מגופו האדם חייב
משום גוזז׳ לפיכך אסור לחוף את הידים בדבר שמשיר את ה
השער וראוי כגון אדמה וכיוצא בו׳ ומותר לחוף את הידים בעפר
לבונה ועפר פלפלין ועפר יסמין וכיוצא בהן ואינו חושש שמא ג
ישיר שיער שעל ידיו שהרי אינו מתכוין׳ עירב דבר שמשיר את
השיער את השיער וראוי עם דבר שאינו משיר וראוי אם היה
הרוב מדבר שאינו משיר מותר לחוף בו ואם לאו אסור יד
אסור לראות במראה שלמתכת בשבת גזירה שמא ישיר
בה נימין המדולדלין מן השיער ואפלו בקבועה בכותל׳ אבל מראה
שאינה שלמתכת מותר לראות בה אפלו אינה קבועה טו
המכבס חייב משום מלבן והסוחט הפות חייב מפני שהוא מכבס
לפיכך אסור לחוף מטלת אומן וכיוצא בהן בפני האשה וכיוצא

בה כדי לקנחה שמא יבוא לידי סחיטה ואין מקנחין בספוג אלא
אם יש לו בית אחיזה שלא יסחוט ואין מכסין חבית שלמים וכו'
וכיוצא בה בבגד שאינו מוכן לגזירה שמא יסחוט יו
נשברה לו חבית בשבת מציל ממנה מה שהוא צריך לשבת לו
ולאורחין ובלבד שלא יספוג ביין או יטפח בשמן שאם יעשה
כדרך שהוא עושה בחול שמא יבוא לידי סחיטה וכיוצא מציל
ממנה מביא כלי ומניח תחתיה ולא יביא כלי אחר ויקלוט כלי
אחר ויצרפם גזירה שמא יביא כלי דרך רשות הרבים נזדמנו לו
אורחים מביא מביתו כלי וקולט כלי אחר ומצרפו לראשון ולא
יקלוט ואחר כך יזמין אלא יזמין ואחר כך יקלוט ואם הערים בדבר
זה מותר יז טיט שעל בגדו מכסכסו מבפנים ואינו
מכסכסו מבחוץ גזירה שמא יכבס ומותר לגררו בצפורן ואינו
חושש שמא ילבנו המכסכס את הסודר אסור מפני שהוא מלבנו
אבל החלוק מותר מפני שאין כוונתו אלא לרככו יח
מנעל או סנדל שנתלכלך בטיט ובצואה מותר לשכשכו במים
אבל לכבסו אסור ואין מגרדין לא מנעלים ולא סנדלים אבל סכין
ומקנחין את הישנים בכר או בכסת שהיה עליהן צואה או טנוף מג
מקנחין בכמרטוטו ואם היתה על שנים נותנין עליה מים עד
שתכלה יט מי שנתלכלכה ירכו בטיט מקנחה בזנב הסוס
ובזנב הפרה ובמפה הקשה העשויה לאחוז בה הקוצים אבל
לא במפה שמקנחין בה את הידים שלא יעשה כדרך שהוא עושה
בחול ויבוא לכבס את המפה כ מי שרחץ במים מסתפג
בלונטית ומביאה בידו ואינו חושש שמא יסחוט ומי שנשרו
כליו בדרך מהלך בהן ואינו חושש שמא יסחוט ואסור לשוטחן

ואפלו בתוך ביתו שמא יאמר הרואה הרי זה כיבס כסותו בשבת
ושטחה ליבשה וכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפלו
בחדרי חדרים אסור כא שתי מטהרות זו על גבי זו
נוטל את הפקק מבינתים ומשיקן ומחזיר את הפקק למקומו מפני
שאינו בא לידי סחיטה שהרי דעתו שיצאו המים ופוקקין את
הביב בסודרין ובכל דבר המיטלטל כדי שלא יצופו המים על
האוכלים ועל הכלים אבל אין פוקקין את הביב כדי שירדו
המים לבור שמא יסחוט בעת שדוחק שהרי הפקק שרוי במים
כב אסור לתקן בית יד שלבגדים ונשברין שבריה
שברים כדרך שמתקנין בחול הבגדים כשמכבסין אותן וכן
אין מקפלין את הכלים בשבת כדרך שעושין בחול בבגדים כגון
כשיכבסו אותן ואם אין לו כלי אחר להחליפו מותר לקפלו ולפשטו
ולהתכסות בו כדי שיתנאה בו בשבת והוא שיהיה בגד חדש לבן
שהרי הוא מתמעך ומתקלקל מיד ובשיקפל לא יקפל אלא איש
אחד אבל לקפל בשנים אסור כג הצובע מאבות מלא
כות לפיכך אסור לאשה להעביר סרק על פניה מפני שהיא כצו
כצובעת והתופר מאבות מלאכות לפיכך אסור נמלות הגיד ובגמה
החרשים במוכין גזירה שמא יתפור אבל מוכין שנשרו מן הכר
או מן הכסת מחזירין אותן בשבת כד הקורע מאבות
מלאכות לפיכך מי שנסתבכו בגדיו בקוצים מפרישן בצנעה
ומתמהמה כדי שלא יקרעו ואם נקרעו אינו חייב כלום שהרי לא
נתכוון ומותר ללבוש כלים חדשים ואם נקרעו פוצעין את
האגוז במטלית ואין חוששין שמא תיקרע כה התוקע
חייב משום בונה לפיכך כל הדלתות המחוברות לקרקע לא נוטלין

אותן ולא מחזירין אותן גזירה שמא יתקע׳ אבל דלת שידה תבה
ומגדל ושאר דלתות הכלים נוטלין ולא מחזירין ואם נשמט ציר
התחתון שלשלחן רוחקין אותו למקומו ובמקדש מחזירין אותו
אבל ציר העליון שנשמט אסור להחזירו בכל מקום גזירה
שמא יתקע כו׳ אין גודלין את שער הראש ואין פוקסין
אותו מפני שנראה כבונה ואין מחזירין מנורה שלחליות ולא
כסא המפורק ולא שלחן המפורק וכיוצא בהן מפני שנראה
כבונה. ואם החזיר פטור שאין בנין בכלים ואין סתירה בכלים
ואם היה רפוי מותר להחזירו ואין מתקנין חליות שלשדרה
שלקטן זו בצד זו מפני שנראה כבונה כז׳ העושה
אוהל קבוע חייב משום בונה׳ לפי כך אין עושין אוהל עראי
גזירה שמא יעשה או יסתור אהל קבוע ואם עשה או סתר אהל
עראי פטור ומותר להוסיף אהל עראי בשבת כיצד טלית שהיתה
כרוכה על העמודים או על הכתלים והיתה כרוכה קודם השבת
אם נשאר ממנה גג טפח מתוח הרי זה מותח את כולה בשבת
עד שיעשה אהל גדול וכן כל כיוצא בזה כח׳ אין תולין
את הכילה שהרי נעשה תחתיה אוהל עראי ומותר להניח מטה
וכסא וטרסקל ואע״פ שיעשה תחתיהן אוהל שאין זה דרך עשיית
אוהל לא קבע ולא עראי כט׳ כל אוהל משופע שאין
בגגו טפח ולא בפחות משלשה סמוך לגגו רוחב טפח הרי זה אהל
עראי והעושה אותו לכתחלה בשבת פטור׳ טלית כפולה שהיה
עליה חוטין שהיא תלויה בהן מערב שבת מותר לנטותה וכן
הפרוכת מותר לנטותה ומותר לפרקה ל׳ כילת חתנים
שאין בגגה טפח ואין בפחות משלשה סמוך לגגה רוחב טפח

הואיל והיא מתוקנת לכך מותר לנטותה ומותר לפרקה והוא ש
שלא תהא משולשלת מעל המטה טפח׳ פקק החלון בזמן ל
שהוא מתוקן לכך אע״פ שאינו קשור ואינו תלוי מותר לפקוק בו
החלון לא כובע שעושין על הראש ויש לו שפה מוקפת
שהוא עושה כמו צל אהל על לובשו מותר ללובשו ואם הוציא מן
הבגדים סביב לראשו או כנגד פניו כמו אהל והיה מהודק על הראש
והיתה השפה שהוציאה קשה ביותר כמו גג אהל מפני שהוא עושה
אהל עראי לב הנוטה פרכת וכיוצא בה צריך להזהר
כדי שלא יעשה אהל בשעה שנוטה לפיכך אם היתה פרכת גדולה
תולין אותה שנים אבל אחד אסור ואם היתה כילה שיש לה גג
אין מותחין אותה אפילו עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט ש
מעל הארץ ותעשה אהל עראי לג בגד שמכסה בו
פי החבית לא יכסה בו את כולה מפני שנעשה אהל אבל מכסה
הוא מקצת פיה המסנן בקפיפה מצרית לא יגביה קרקעית הקפיפה
מן הכלי טפח כדי שלא יעשה אהל עראי

פרק שלשה ועשרים

העושה נקב
שהוא עשוי להכניס ולהוציא כגון נקב של לול התרנגולין שהוא
עשוי להכניס האורה ולהוציא ההבל הרי זה חייב משום מכה
בפטיש לפיכך גוזרין על כל נקב אפילו היה עשוי להוציא בלבד או
להכניס בלבד שמא יבוא לעשות נקב שחייבין עליו ומפני זה אין
נוקבין בחבית נקב חדש ואין מוסיפין בו אבל פותחין נקב ישן
והוא שלא יהיה הנקב למטה מן השמרים שאם היה למטה מן
השמרים הרי זה עשוי לחזק ואסור לפותחו ב נוקבין

מגופה שלחבית להוציא ממנה יין ובלבד שיקבנה למעלה אבל
מצידה אסור מפני שהוא כמתקן כלי שובר אדם את החבית לאכול
ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוון לעשות כלי ומביא אדם חבית
שליין ומתיז את ראשה בסייף לפני האורחין ואינו חושש שאין
כוונתו אלא להראות נדיבות לבו ג׳ ובשם שאסור לפתוח
כל נקב כך אסור לסתום כל נקב לפיכך אסור לסתום נקב החבית ואפלו
בדבר שאינו מתמרח ואינו בא לידי סחיטה כגון שיסתום בקיסם
או בצרור קטן אבל אם הניח שם אוכל כדי להצניעו ונמצא הנקב
נסתם מותר ומותר להערים בדבר זה ד׳ כל דבר שהוא
גמר מלאכה חייב עליו משום מכה בפטיש ומפני זה הגודר כל
שהוא או המתקן כלי באיזה דבר שיתקן חייב לפיכך אסור להש
להשמיע קול של שיר בשבת בין בכלי שיר כגון כנורות ונבלים
בין בשאר דברים אפלו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח
אחת כנגד אחת כדרך המשוררים או לקרקש את האגוז לתינוק או
לשחק לו באגוז כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא
יתקן כלי שיר ה׳ אין מספקין ולא מרקדין ואין מטפחין
בשבת גזירה שמא יתקן כלי שיר ולספק לאחר יד מותר אין שטין
על פני המים גזירה שמא יתקן חבית שלשייטין בריכה שבחצר
מותר לשוט בה מפני שאינו בא לעשות בה חבית שלשייטין והוא
שתהיה לה שפה מוקפת שלא יעקר ממנה המים כדי שיהיה הכר
והפרש בינה ובין הים ו׳ אין חותכין שפופרת שלקנה
מפני שהוא כמתקן כלי היתה חתוכה אע״פ שאינה מתוקנת מותר
להכניסה בנקב החבית בשבת להוציא ממנה יין ואין חוששין שמא
יתקן אסור להניח עלה שלהדס וכיוצא בו בתוך הנקב שלחבית כדי

27

שיקלח את היין מפנ שהוא כעושה מרזב בשבת ואין שוברין
את ההדס ולא קורעין את הנייר מפני שהוא כמתקן כלי׃
ד זמורה שהיא קשורה בטפיח ממלאין בה בשבת ואם
אינה קשורה אין ממלאין בה גזירה שמא יקטום אותה ויתקנה׃
ה אסור לחוף כלי כסף בגרתקון מפני שהוא מלבנן כדרך
שהאומנין עושין ונמצא כמתקן כלי וגומר מלאכתו בשבת אבל
חופפין אותן בחול ובנתר וכן כל הכלים חופפין אותן בכל דבר ואסור
להדיח קערות ואלפסין וכיוצא בהן מפני שהוא כמתקן אלא אם
כן הדיחן לאכול בהן סעודה אחרת באותה שבת אבל כלי שתייה
כגון כוסות וקיתונות מותר להדיחן בכל עת שאין קבע לשתייה
ואין מציעין את המטה בשבת כדי לישן עליהן למוצאי שבת
אבל מציעין מלילי שבת לשבת ט אסור להטביל
כלים טמאים בשבת מפני שהוא כמתקן כלי אבל אדם טמא
מותר לטבול מפני שנראה כמיקר ואין מזין עליו בשבת המטביל
כלים בשבת בשוגג ישתמש בהן במזיד אל ישתמש בהן עד
למוצאי שבת ומותר להטביל את המים הטמאים בשבת כיצד
יעשה נותנן בכלי שאינו מקבל טומאה כגון כלי אבנים ומטביל
הכלי במקוה עד שיעלה מי המקוה עליהן ויטהרו ואין מגביהין
תרומות ומעשרות בשבת מפני שנראה כמתקן דבר שלא היה
מתוקן י מעבר מאבות מלאכות הוא והמרכך עור
בשמן כדרך שהעבדנין עושין הרי זה מעבר וחייב לפיכך לא
יסוך אדם את רגלו שמן והיא בתוך המנעל או בתוך הסנדל החדשים
אבל סך הוא את רגלו שמן ולובש מנעלו או סנדלו אף על פי שהן
חדשים וסך כל גופו שמן ומתעגל על גבי קטבוליא חדשה ואינו

חושש בד״א כשהיה השמן מועט כדי שיצחצח העור בלבד
אבל אם היה בבשרו שמן הרבה עד שירכך העור הרי זה אסור
מפני שהוא כמעבדו והכל בחדשים אבל בישנים מותר׳
יא׳ הממרח רטייה חייב משום מוחק את העור לפי כך
אין סותמין נקב בשעוה וכיוצא בה שמא ימרח ואפילו בשומן
אין סותמין את הנקב גזירה משום שעוה יב׳ כותב
מאבות מלאכות הוא לפי כך אסור לכחול בפוך וכיוצא בו
בשבת מפני שהוא ככותב ואסור ללוות ולהלוות גזירה שמא
יכתוב וכן אסור לקנות ולמכור ולהשכיר שמא יכתוב לא ישכור
אדם פועלין בשבת ולא יאמר לחבירו לשכור לו פועלין אבל
לשאול ולהשאיל מותר׳ שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן
ובלבד שלא יאמר הלויני יג׳ אחד המוכר בפה או
במסירה אסור בין במאזנים בין שלא במאזנים וכשם שאסור
לשקול כך אסור למנות ולמדוד בין בכלי מדה בין ביד בין בחבל׳
יד׳ אין דנין בשבת ולא חולצין ולא מיבמין ולא מקדשין
גזירה שמא יכתוב׳ ואין מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין
מפני שהוא במקח וממכר׳ ואין מגביהין תרומה ומעשרות
שהתרומה למקדיש אותן פירות שהפריש ועוד מפני שהוא
כמתקן אותו בשבת׳ ואין מעשרין את הבהמה גזירה שמא
ירשום בסקרא ומקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביום טוב
שזו מצות היום וכשם שאין מקדישין כך אין מקדישין מי
חטאת טו׳ המגביה תרומה ומעשרות בשבת או ביום
טוב׳ בשוגג יאכל ממה שתיקן׳ במזיד לא יאכל עד מוצאי שבת׳
ובין כך ובין כך תיקן את הפירות וכן המקדיש או המעריך או ב

החרים בשבת בין בשוגג בין במזיד מה שעשה עשוי ואין
צריך לומר ביום טוב' וכן המקנה לחבירו בשבת קנה'
יו מעשרין את הדמאי בין השמשות אבל לא את הודאי
מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי או למעשר עני של
שלודאי לא יטלם בשבת ואעפ שייחד מקומן מקודם השבת
והרי הן ידועין ומונחין בצד הפירות ואם היה עני או כהן
למודים לאכול אצלו יבואו ויאכלו ובלבד שיודיע לכהן שזה
שאני מאכילך תרומת מעשר' ויודיע לעני שזה שאני מאכילך
מעשר עני יז אסור להפיס ולשחק בקוביא בשבת
מפני שהוא כמקח וממכר ומפיס אדם עם בנו ובני ביתו על מנה
גדולה כנגד מנה קטנה מפני שאין מקפידין יח אסור
לחשב חשבונות שהוא צריך להן בשבת בין שעבר בין שעתיד
גזרה
להיות שמא יכתוב' לפיכך חשבונות שאין בהן צורך מותר
לחשבן כיצד כמה סאה תבואה היה לנו בשנה פלונית כמה דינרין
הוציא בחתנות בנו וכיוצא באלו שהן בכלל שיחה בטילה שאין
בה צורך כלל' המחשב אותן בשבת כמחשב בחול יט
אסור לקרות בשטרי הדיוטות בשבת שלא יהיה כחול ויבוא
למחוק' מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא
מן הכתב כדי שלא יקרא בשטרי הדיוטות לפיכך אם היו
השמות החוקין על הטבלה או על הכותל מותר לקרותן בפיו'
שאינו מתחלף בשטר' ואסור לקרות בכתב המהלך תחת הצורה
ותחת הדיוקני בשבת' אף לקרות בכתובים בשבת בשעת בית
המדרש אסור גזירה משום בטול בית המדרש' שלא יהיה כל
אחד יושב בביתו וקורא וימנע מבית המדרש כ

נפלה דליקה בחצר בשבת אינו מציל כל מה שיש בחצר לחצר
אחרת שבאותו המבוי אעפ שעירבו גזירה שמא יכבה הדליקה
כדי שיציל מה שיציל מפני שאדם בהול על ממונו לפיכך גזרו
שלא יציל אלא מזון מה שהוא צריך לו לאותה שבת וכלים
שצריך להשתמש בהן בשבת ובגדים שיכול ללבוש שנמצא
מתיאש מן הכל ואינו בא לידי כיבוי ואם לא עירבו אף מזונו
וכליו אינו מציל   כא   ומה הוא מציל למזונו אם נפלה
דליקה בלילי שבת מצילין מזון שלש סעודות הראוי לאדם
לאדם והראוי לבהמה לבהמה נפלה בשחרית מצילין ממנה
מזון שתי סעודות במנחה מצילין מזון סעודה אחת
כב   בדא במציל בכלים הרבה או שהיה ממלא כלי ומוציאו
ומערה וחוזר וממלא אותו שנייה הוא שאין מציל אלא מה
שהוא צריך לו אבל אם הוציא כלי אחד הוצאה אחת אעפ שיש
בו כמה סעודות מותר   כג   כיצד מציל סל מלא ככרות
אעפ שיש בו כמה סעודות ועגול של דבילה וחבית של יין וכן
אם פרש טליתו וקיבץ בה כל שיכול להוציא והוציאה מליאה
בבת אחת מותר   כד   אומר לאחרים בואו והצילו לכם
כל אחד ואחד מציל מזון שהוא צריך לו או כלי אחד שמחזיק
אפלו דבר גדול והרי הוא שלמציל אם לא רצה המציל לקחתו
ונתננו לבעליו מותר לו ליטול ממנו אחר השבת שכר עמלו ואין
זה שכר שבת שהרי אין שם מלאכה ולא איסור שלא הוציאו
אלא במקום מעורב   כה   הציל פת נקייה אינו חוזר
ומציל פת שאינה נקייה אבל אם הציל פת שאינה נקיה בתחלה
חוזר ומציל פת נקיה ומציל ביום הכפורים מה שהוא צריך

לשבת אם היה יו׳ הכפורים בע״ש אבל אינו מציל בשבת
ליום הכפורים ואין [illegible] ם טוב ולא משבת זו לשבת
הבאה [illegible] מציל ללבושו לובש כל שהוא יכול
ללבוש ועוטף כל שהוא [illegible] טוף ומוציא ואומר לאחרים
בואו והצילו לכם וכל אחד ואחד לובש ומתעטף יוכלו ומוציא
והרי הוא שלו כמו האוכל שהרי מן ההפקר הוא זוכה׃
כ״ז מותר מציל כל כתבי הקדש שיש בחצר
לחצר אחרת שבאות המבוי ואע״פ שלא עירבו ובלבד שיהיה
למבוי שלש מחיצות וקורי אחד והוא שיהיו כתובין אשורי
ובלשון הקדש אבל אם היו כתובין בכל לשון או בכתב אחר אין
מצילין אותן אפלו היה שם עירוב ובהול אסור לקרות בהן
אלא מניחן במקום התורפ והן מתאבדין מאיליהן כ״ח
היו כתובים בסם ובסקרא אע״פ שאינו כתב שלקיימה
הואיל והן כתובין אשורי ובלשון הקדש מצילין אותן הגליון
שלספרים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף
לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותן הברכות
והקמיעים אע״פ שיש בהן אותיות שלשם ומענינות הרבה שלתורה
אין מצילין אותן מפני הדליקה כ״ט ספר תורה שיש בו
ללקט שמונים וחמש אותיות מתוך תיבות שלימות ואפלו בכלן
שיש מש׳ יגר שהדותא וכן אם היתה בו פרשה שאין בה שמונים וחמש
ויש בה הזכרות כגון ויהי בנסע הארון מצילין אותו מפני הדליקה
ומצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין אע״פ שיש
בתוכן
מעות׳

סליק פירקא

פרק [illegible]

יש עירובין [illegible] דברים
שהם אסורין בשבת אע״פ ש[אינ]ם דומים למלאכה ולא [illegible]
לידי מלאכה ומפני מה נאסרו שנאמר [illegible]
עשות חפציך ביום קדשי ונאמר וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך
ודבר דבר לפיכך אסור לאדם להלך בחפציו בשבת ואפלו לדבר
בהן כגון שידבר עם שותפו מה ימכור מחר או מה יקנה או
היאך יבנה בית זה ובאיזו סחורה ילך למקום פלוני כל זה ו[illegible]
בו אסור שנ׳ ודבר דבר דבור אסור הרהור מותר ב׳
אסור לאדם לפקוד גנותיו ושדותיו בשבת כדי לראות מה הן
צריכין או היאך הן פירותיהן שהרי זה מהלך לעשות חפצו
וכן אסור לאדם שיצא בשבת עד סוף התחום וישב שם עד
שתחשך כדי שיהא קרוב לעשות חפציו במוצאי שבת שהרי
נמצא הילוכו בשבת לעשות חפציו ג׳ בד״א שהחשיך
על התחום לעשות דבר שאסור לעשותו בשבת אבל אם החשיך
לעשות דבר שמותר לעשותו בשבת הרי זה מותר כיצד אין
מחשיכין על התחום להביא פירות מאחר התחום או לשכור פועלים
אבל מחשיך הוא לשמור פירות שהרי מותר לשמור בשבת [illegible]
ומחשיך להביא בהמה או פירות תלושין שהבהמה קוראה לה
והיא באה אע״פ שהיא חוץ לתחום ופירות תלושין אילו היה שם
מחיצות היה מותר להביאן בשבת וכן אומר אדם לחבירו כבין
[illegible] אני הולך למחר שאם היו שם בורגנין היה הולך לשם בשבת
וכן כל כיוצא בזה ה׳ מותר לאדם לומר לפועל הנראה
הן תעמוד עמי לערב אבל לא יאמר לו היה נכון לי לערב שנמצא